

Obsah

AKTUALITY	2
TÉMA ČÍSLA – LEASING	
Stručně o leasingu (Jaromír Dočkal)	6
Význam leasingu na finančním trhu neklesá Rozhovor s Martinem Kofroněm, předsedou České leasingové a finanční asociace	7
Srovnání vykazování leasingu podle IFRS a českých účetních předpisů (Ing. David Batal, ACCA, Ing. Marie Kučerová)	9
Leasing po reformě – novela zákona o daních z příjmů (Jana Vičková)	15
Leasing po reformě – novela zákona o DPH (Jana Štovíčková)	17
Odložená daň vznikající při převodu finančního leasingu vykazovaného podle českých předpisů na IFRS u nájemce (Ing. Radka Loja, FCCA)	18
Čekají nás změny ve vykazování leasingu podle IFRS? (Ing. David Batal, ACCA)	22
NA POMOC AUDITORŮM	
Vznik závazku vůči společníkovi při nepeněžitém vkladu (Ing. Pěva Pokorná)	24
Změny v kontrole a auditu strukturálních fondů (Ing. Tomáš Pivoňka, CIA, Mgr. Magda Gáberová)	26
RECENZE	28
LIDÉ A FIRMY	32

@ e-příloha Auditor 2/2008

Obsah

- Změny zákona o účetnictví v průběhu roku 2007
- Quo vadis výkaznictví pojišťoven

Toto číslo vyšlo **27. 2. 2008**
Uzávěrka pro příjem podkladů
pro další číslo je **5. 3. 2008**

O světovém účetnictví, Americe, Evropě a budoucnosti

Když před šesti lety generální ředitel největší světové auditor-ské společnosti pan Samuel DiPiazza prohlásil, že světové účetnictví směřuje k jednotnému systému účetních standardů, který bude vybudován na principiálních základech a jednotně sdílený všemi rozhodujícími zeměmi, finančními trhy a obchodovanými společnostmi, byl tento názor pokládán v lepším případě za velmi dlouhodobý strategický cíl, v horším případě za příliš ambiciózní vizi odtrženou od reality. Při dnešním pohledu na světový vývoj zjistíme, že se tato vize začíná realitě rychlým tempem přibližovat. Rád bych se v dnešním úvodníku ohlédl, jaké byly milníky na této cestě a co můžeme z mého pohledu očekávat v nejbližších letech. Pozornému čtenáři jistě neuniklo zavedení mezinárodních účetních standardů IFRS pro kotované společnosti v Česku, a stejný posun nastal v roce 2005 v dalších 22 členských zemích EU (mimo Malty a Kypru, které jiné standardy než IFRS již delší dobu nemají) a v Austrálii. IFRS využívají již řadu let banky v Rusku, po vstupu do EU se přidalo Rumunsko a Bulharsko, na přechod k IFRS se chystají Japonci, Kanadané a postupně i Čína. EU hrála při aplikaci IFRS do konce roku 2007 zřetelně první housle a mohla si dovolit i zavedení relativně robustního schvalovacího mechanismu pro přijímání jednotlivých IFRS do práva EU, neboť na druhé straně Atlantiku stála ekonomická velmoc USA, které se striktně držely svých amerických US GAAP. Obrat nastal před koncem roku 2007, kdy americká Komise pro cenné papíry a burzy SEC povolila neamerickým společnostem koto-

vaným v USA již za rok 2007 předkládat účetní závěrky sestavené podle standardů IFRS bez nutnosti odsouhlasení rozdílů vůči US GAAP. Aby toho nebylo dost, zahájila rozsáhlou veřejnou rozpravu o tom, zda mají mít i americké společnosti možnost volby mezi US GAAP a IFRS, a – světe div se – dosavadní výsledky konzultace podporují nejen možnost zavedení této volby, ale nezřídka požadují, aby byl vytvořen plán přechodu na IFRS pro všechny americké obchodované společnosti, čímž by US GAAP ztratily smysl své existence. USA však striktně vyžadují aplikaci IFRS v podobě schválené Výborem pro mezinárodní účetní standardy IASB, bez ohledu na podobu standardů přijatou EU. Pravdou je, že mimo určitého skluзу při přijímání nových IFRS ze strany EU existuje pouze jediný rozdíl mezi IFRS vydanými IASB a IFRS přijatými EU, kterým je zjednodušení aplikace zajišťovacího účetnictví bankami v EU, kterého bylo docíleno vypuštěním některých ustanovení standardů IAS 39 o finančních nástrojích (tzv. IAS 39 carve-out) z práva EU. Nicméně pokud budou rozhodující světové finanční trhy mimo EU vyžadovat plnou aplikaci IFRS – a přístup USA toto jasně naznačuje – stává se evropský mechanismus přijímání již vydaných standardů do práva EU nepraktickým, a pro tvorbu jednotných světových účetních standardů v budoucnosti bude představovat zřejmě spíše nástroj poslední obrany, jakým je v mocensko-politické oblasti hrozba jadernou silou, než reálný nástroj přizpůsobování IFRS evropským potřebám. V této nové situaci pozvala Evropská účetní federace FEE 22. ledna letošního roku k 3. jednání u kulatého stolu vrcholné představitelky nadace IASCF, vydávající IFRS, vedenou novým předsedou a bývalým

holandským ministrem financí Gerritem Zalmem, evropské sestavovatele účetních závěrek reprezentované Business Europe, Evropskou bankovní federací a Evropskou federací pojišťoven a zajišťoven, vedení Evropské poradní skupiny pro účetní výkaznictví EFRAG a uživatele účetních závěrek, zastoupené institucionálními investory k jednání o nových přístupech a evropském pohledu na novou situaci.

Středem pozornosti byla jednak diskuse o možnosti rychlého odstranění rozdílů ve standardu IAS 39 v plném a EU přijatém znění, která se vyvíjí dle mého názoru pozitivním směrem a je zřejmá vůle všech zainteresovaných nalézt co nejdříve vzájemně přijatelný kom-

promis, jednak strategické úvahy o nové roli evropských orgánů a organizací při tvorbě nových standardů.

Ze závěrů této diskuse vyplývá, že pokud si Evropa chce udržet svůj významný vliv na konečnou podobu standardů, musí své úsilí maximálně soustředit na fázi předcházející přijetí nových standardů a aktivně se zapojit do všech fází připomínkového řízení. Takovéto řešení však bude vyžadovat aktivizaci jak veřejnoprávních struktur soustředěných kolem Evropské komise, tak podnikatelských kruhů působících v současnosti v rámci EFRAG i významnou mobilizaci odborných i finančních zdrojů všech zainteresovaných.

Nezbývá mi než doporučit zvidavým čtenářům, aby v nejbližším období sledovali vývoj na poli mezinárodní účetní diplomacie, který je mimo nastíněných rámcových obrysů těžko předvídatelný, s pravděpodobností hraničící s jistotou však nebude rozhodně nudný. Mé osobní zkušenosti mě pak vedou k závěru, že český vývoj od účetnictví v centrálně plánované ekonomice k účetnictví v tržním hospodářství a od českých standardů k IFRS může tvořit přispět k diskusím na úrovni evropské i světové.

Ing. Petr Kříž, FCCA
viceprezident FEE

Ze zasedání Rady KA ČR

Rada na svém zasedání 21. ledna 2008 dokončila jednání o personálním obsazení výborů a redakčních rad, schválila předložené koncepce a plány činnosti jednotlivých výborů na rok 2008.

Rada rozhodovala opakující se agendu předkládanou Výborem pro otázky profese, schválila návrh na vyškrcnutí asistentů auditora pro nedoložení pracovního poměru u auditora nebo auditorské společnosti, a rozhodla o pozastavení oprávnění k auditorské činnosti na vlastní žádost a o snížení fixního příspěvku na činnost komory ve smyslu Příspěvkového řádu.

Rada na doporučení Komise pro uznávání odborných kvalifikací rozhodla registrovat Ing. Evu Kútikovou ze Slovenska v souladu se zákonem do 30. 11. 2008.

Hostem zasedání byl Ing. Petr Kříž, který informoval Radu o svém působení v FEE, kde byl zvolen viceprezidentem na dvouleté období od 12/2006 do 12/2008, a kde působí také jako předseda Pracovní skupiny FEE pro banky. Ing. Kříž také informoval o významných akcích pořádaných FEE v roce 2008, zejména o Valném shromáždění FEE, které se bude konat v prosinci 2008.

Rada se seznámila s „Doporučeními IFAC pro KA ČR k plnění členských povinností (SMO1 až SMO7)“ a uložila příslušným předsedům výborů vypracovat návrhy akčního plánu pro příslušné oblasti. Na vypracování akčního

plánu k doporučením IFAC k „SMO 1 – Kontrola kvality auditu“ se budou podílet Výbor pro auditorské standardy a metodiku auditu a Dozorčí komise, vypracování akčního plánu k „SMO 6 – Disciplinární šetření a opatření“ spadá do kompetence Kárné komise. Představitelé obou komisí, tj. DK a KK, budou pozváni na příští zasedání Rady KA ČR dne 18. 2. 2008.

Rada se seznámila s konceptem oslav 15. výročí vzniku Komory auditorů ČR, schváleným předchozí Radou, který zahrnuje odbornou konferenci ve dnech 12. - 13. 6. 2008, slavnostní večer a koncert v pražském Rudolfinu 12. 6. 2008. Navazovat bude každoroční již 8. setkání představitelů auditorských komor z Maďarska, Polska, Slovenska a České republiky. Byl vybrán název konference „Nové výzvy pro auditorskou profesi“, dílčí témata budou řazena do několika panelových diskusí.

Rada se seznámila s předloženou informací o jednání se zástupci společnosti Deloitte BPO G&I, která se zabývá zpracováním žádostí o dotace z EU, a uložila předsedům Výboru pro KPV a Výboru pro auditorské zkoušky vypracovat návrhy možných vzdělávacích akcí, na které by o dotace mohlo být požádáno. Námetky dalších členů Rady jsou vítány.

Ing. Šobotník informoval o jednáních, která uskutečnil před zasedáním Legislativní rady vlády, s cílem vysvětlit postoje a názory KA ČR k některým

problematickým ustanovením návrhu nového zákona o auditorech. Legislativní rada na svém plenárním zasedání 10. 1. 2008 vrátila návrh zákona o auditorech ministerstvu financí k dopracování, problematickým se jevílo zejména vymezení Rady pro veřejný dohled.

Rada obdržela zprávu úřadu a návrh zákona proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (sněmovní tisk č. 386/0) a návrhy na změny některých zákonů (sněmovní tisk č. 385/0) včetně zákona o auditorech č. 254/2000 Sb. v souvislosti s připravovaným přijetím zákona proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. V návrhu tohoto zákona je nově stanovena oznamovací povinnost auditorů Komoře auditorů ČR, ve změně zákona o auditorech je upravena možnost postihu auditora při porušení zákona o legalizaci výnosů z trestné činnosti. Materiálem se bude zabývat Výbor pro legislativu a vnitřní normy, mj. také v souvislosti s přípravou vnitřních předpisů Komory po přijetí nového zákona o auditorech.

Rada schválila návrh směrnice pro vyřizování auditorských dotazů z oblasti metodiky auditu.

Rada vzala na vědomí předložené zápisy ze zasedání prezidia, výborů, RR a komisí, zápis z jednání Národní účetní rady, informace Kárné komise a informace Dozorčí komise, a zprávu o jednání s Českým institutem interních auditorů.

Ing. Eva Rokosová, MBA
Úřad KA ČR

Poznamenejte si do diáře Oslavy 15. výročí založení Komory auditorů

Oslavy 15. výročí založení Komory auditorů České republiky proběhnou ve čtvrtek 12. června 2008 od 18 hodin v pražském Rudolfinu. Součástí oslav bude koncert České komorní filharmonie a občerstvení. Akce je určena všem auditorům a pozvaným hostům. V této souvislosti bude pořádána v Praze ve dnech 12. a 13. června 2008 Mezinárodní odborná konference na téma „Nové výzvy pro auditorskou profesi“. Konference bude členěna do několika panelových diskusí na následující téma-

ta: Aktuální otázky regulace auditu, Způsoby využití práce auditorů, Nové výzvy pro auditorskou profesi, Aplikace ISA a IFRS v mezinárodním prostředí, Aplikace 8. směrnice o statutárním auditu v Polsku, Maďarsku a na Slovensku, Řízení kvality auditu podle ISQC1 a poznatky z dohledu. Předpokládáme, že na konferenci vystoupí kromě zástupců komory také řada odborníků z tuzemských a zahraničních organizací. Podrobnosti a pozvánka budou zveřejněny v příštím čísle časopisu Auditor a na www.kacr.cz. **-rok-**

Návrh zákona o auditorech byl vrácen předkladateli k dopracování nebo předložení nového textu

Legislativní rada vlády na svém 29. zasedání dne 10. ledna 2008 projednala návrh zákona o auditorech, který byl předložen ministrem financí Ing. Miroslavem Kalouskem, a vrátila jej ministerstvu k dopracování nebo předložení nového textu. Prostřednictvím nového zákona by měla být do české legislativy transponována směrnice 2006/43/ES o povinném auditu ročních a konsolidovaných účetních závěrek. Komora auditorů ČR se zúčastnila při-

pomínkového řízení k původnímu návrhu zákona, připomínky ze dne 10. 10. 2007 i původní návrh zákona lze nalézt v Extranetu na internetových stránkách www.kacr.cz, v části Připomínky k zákonům. Od té doby doznal návrh zákona řady změn a jeho aktuální znění není zatím určeno ke zveřejnění. Původní předpokládaná účinnost nového zákona od 1. května 2008 je s ohledem na výše zmíněnou skutečnost nereálná. **-av-**

Novinky ISA

Studie IFAC k využitelnosti návrhu „IFRS for SMEs“ také pro mikropodniky

Mezinárodní federace účetních a auditorů IFAC, resp. její Výbor pro malé a střední účetní a auditorské praxe publikovala studii týkající se toho, zda je návrh Mezinárodního standardu účetního výkaznictví pro malé a střední podniky (IFRS for SMEs) vhodný nejen pro malé a střední podniky, ale také pro mikropodniky.

Rada pro mezinárodní účetní standardy (IASB) vydala v únoru 2007 návrh Mezinárodního standardu účetního výkaznictví pro malé a střední podniky, ke kterému nyní probíhá zpracování připomínek. Zároveň probíhá vyhodnocení testování aplikace návrhu standardu vybranými účetními jednotkami. Malými a středními podniky se rozumí účetní jednotky, které sice poskytují své účetní závěrky externím uživatelům, ale nejedná se o podniky s veřejnou odpovědností (public accountability). Za podniky s veřejnou odpovědností se považují ty, které emitují své cenné papíry na veřejných trzích a z tohoto důvodu jsou povinny předkládat své účetní závěrky orgánům dohledu nad kapitálovým trhem nebo jinému orgánu dohledu, nebo ty, které spravují aktiva pocházející od široké skupiny osob, tj. jedná se např. o banky, pojišťovny, penzijní fondy apod.

IFAC definoval mikropodnik pro účely své studie jako podnik s méně než deseti zaměstnanci. Hlavní závěry studie lze shrnout takto:

- Návrh standardu „IFRS for SMEs“ je pro mikropodniky příliš složitý.
- Tuto situaci pravděpodobně nevyřeší provedení relativně nevýznamných změn do stávajícího textu návrhu standardu.
- V případě, že by byl vydán standard pro finanční výkaznictví mikropodníků, bylo by vhodné vytvořit dvě úrovně - jednodušší pro vlastníky podniků a více technickou pro tvůrce účetních závěrek.
- Účetní závěrka mikropodniku by měla být určitým způsobem ověřena či potvrzena. Spíše než prohlášení vlastníka mikropodniku by se mělo jednat o jakési prohlášení účetního odborníka.

Studie byla provedena v těchto zemích: Itálie, Keňa, Polsko, Uruguay a Velká Británie.

Více informací v angličtině naleznete na www.ifac.org.

-mj-

Fixní příspěvky byly splatné do 31. 1. 2008

Dovolujeme si připomenout, že fixní příspěvky auditorů, auditorských společností a asistentů auditora pro rok 2008 byly splatné ke dni 31. 1. 2008. Příspěvky na činnost Komory auditorů ČR jsou hrazeny povinně ze zákona o auditorech ve výši dle Příspěvkového řádu Komory auditorů ČR.

Výše příspěvku byla změněna sněmem v roce 2005 takto:

Roční příspěvek za auditora a asistenta auditora je stanoven ve výši 2 900 Kč/osobu, za auditorskou společnost 15 000 Kč.

Auditoři, kteří mají k datu splatnosti fixního příspěvku pozastaveno oprávnění k poskytování auditorských služeb, platí polovinu fixní části příspěvku.

Číslo účtu Komory auditorů ČR je 87039011/0100. Uvádějte vždy variabilní symbol, slouží k identifikaci plátce. VS tvoří číslo osvědčení xxxx31 u auditorů a xxxx32 u auditorských společností, ev. xxxx33 u asistentů.

Ing. Libuše Šnajdrová

referát evidence auditorů a asistentů

Novely vyhlášek o účetnictví

Novely vyhlášek o účetnictví č. 500 až 503 a 505 vyšly ve Sbírce zákonů v částce 109 dne 21. prosince 2007 pod č. 349 až 353/2007. Vyhláška č. 504 novelizována nebyla. Novely jsou účinné od 1. 1. 2008 a použijí se pro účetní období začínající od 1. 1. 2008, tj. pro účetní závěrky za období počínající 1. 1. 2008 a později, s výjimkou některých ustanovení týkajících se rozšíření, popř. upřesnění obsahu přílohy k účetní závěrce (tato ustanovení jsou účinná již pro účetní závěrky sestavené k a po datu 29. 6. 2008).

Významné změny

Podle vyhlášek č. 500, 501 i 502 mají podnikatelé, finanční instituce i pojišťovny povinnost zveřejnit v příloze k účetní závěrce informace o transakcích mezi spřízněnými subjekty a informace o odměnách auditorovi za veškeré druhy poskytnutých služeb.

Zatímco u podnikatelů jsou změny podchyceny vcelku přehledně (obsah přílohy se vesměs mění pro účetní závěrky sestavené po 29. 6. 2008, odměny auditorovi nemusí být zveřejněny v samostatné účetní závěrce, pokud jsou uvedeny v konsolidované účetní závěr-

ce sestavené podle českých předpisů), u finančních institucí jsou změny přílohy (transakce a odměny auditora) promítnuty pouze do ustanovení týkajících se konsolidované účetní závěrky a ne do ustanovení týkajících se samostatné účet-

ní závěrky. Přechodné ustanovení naopak mluví o účetních závěrkách a konsolidovaných závěrkách, takže můžou vznikat výkladové problémy. U pojišťoven se pro změnu informace o transakcích objeví v účetní závěrce až za období počínající 1. 1. 2008, zatímco odměny auditora již v účetních závěrkách po 29. 6. 2008. Výjimka ze zveřejnění v samostatných závěrkách platí stejně jako u podnikatelů. Novely vyhlášek najdete na www.kacr.cz.

-mk-

Seminář o využití interpretací Národní účetní rady 8. dubna v Praze

Národní účetní rada (NÚR) pořádá v úterý 8. dubna v hotelu Olšanka v Praze 3 mimořádný seminář na téma „Jak využít v praxi Interpretace NÚR“. Cílem semináře je seznámit odbornou veřejnost s výsledky práce NÚR a přinést nápady a podněty, jak interpretace zpracované a zveřejněné NÚR mohou pomoci v běžné práci auditorů, daňových poradců a účetních. Na semináři vystoupí odborníci z řad Komory auditorů ČR, Ko-

mory daňových poradců ČR, Svazu účetních a Vysoké školy ekonomické v Praze, především zpracovatelé textu jednotlivých interpretací. Součástí programu budou krátké panelové diskuse na závěr jednotlivých bloků, v nichž je možno využít odborného zázemí přednášejících k řešení navazujících účetních otázek. Seminář se koná v kongresovém sálu hotelu Olšanka od 9 do 16 hodin, účastnický poplatek činí 1 470 Kč.

Podrobnější informace o semináři a přihlášku si lze stáhnout na internetových stránkách KA ČR www.kacr.cz na úvodní stránce v aktualitách.

Přihlášku na seminář lze zaslat poštou na adresu organizátora: Daňová akademie, s.r.o., P.O.Box 121, 657 21 Brno, faxem na č. 542 210 306 nebo e-mailem na adresu: manek@kdpcr.cz.

Zástupci Komory auditorů ČR v mezinárodních organizacích

FEE

V Evropské federaci účetních (FEE) zastupuje komoru Ing. Petr Kříž, který je viceprezidentem FEE na dvouleté období od 12/2006 do 12/2008, kde zastává také funkci Treasurera, tj. odpovídá za financování organizace a její rozpočet. Petr Kříž také předsedá pracovní skupině FEE pro banky a podílí se na činnosti Koordinační skupiny pro účetní výkaznictví FRPG.

Komora má dále zastoupení v těchto pracovních skupinách FEE:

- Pracovní skupina pro účetnictví (Accounting Working Party) – Ing. Markéta Jindřišková
- Pracovní skupina pro audit (Auditing Working Party) – Ing. Rudolf Heřmanský
- Pracovní skupina pro etiku (Ethics Working Party) – Ing. Petr Šobotník
- Pracovní skupina pro banky (Banks Working Party) – Ing. Petr Kříž

Komora dále korespondenčně sleduje odbornou problematiku z těchto oblastí: daně, liberalizace a uznávání kvalifikace, veřejný sektor a kontrola kvality auditu.

IFAC

Doc. Ing. Vladimír Králíček, CSc., je členem výboru IFAC pro rozvojové země na období 2008-2010.

Zástupci Komory auditorů ČR v národních organizacích

V **Národní účetní radě** (NÚR) komoru v tomto volebním období zastupují Ing. Petr Šobotník, Ing. Irena Liškařová a Ing. Markéta Jindřišková.

Koordinační výbor pro daně

Pravidelných jednání tzv. Koordinačního výboru (KV) mezi Ministerstvem financí ČR, Komorou daňových poradců ČR a dalších zástupců odborné veřejnosti, se za komoru účastní Ing. Petr Ryneš.

Předsedové a místopředsedové výborů a rad Komory auditorů ČR

Výbor pro metodiku

předsedkyně Ing. Irena Liškařová,
místopředseda Ing. Petr Ryneš

Podvýbor VM pro IFRS

předsedkyně Ing. Běla Kroupová

Podvýbor VM pro finanční instituce

předseda Ing. Petr Kříž

Výbor pro politiku finančního výkaznictví

předseda Ing. Ladislav Langr

Výbor pro veřejný sektor

předseda doc. Ing. Vladimír Zelenka, CSc.,
místopředsedkyně Ing. Hana Filipcová

Výbor pro auditorské standardy

předseda Ing. Rudolf Heřmanský,
místopředseda Ing. Michal Štěpán

Výbor pro auditorské zkoušky

předseda Ing. Zdeněk Grygar,
místopředseda Ing. Pavel Kulhavý

Redakční rada pro překlad ISA

předseda Ing. Michal Štěpán

Komise pro uznávání kvalifikací

předseda Ing. Zdeněk Grygar,
místopředseda Ing. Pavel Kulhavý

Výbor pro kontinuální profesní vzdělávání

předsedkyně Ing. Jana Pilátová

Redakční rada časopisu Auditor

předsedkyně prof. Ing. Libuše Müllerová, CSc.

Výbor pro otázky profese a etiku

předseda Ing. Jiří Ficbauer, CSc., MBA,
místopředsedkyně Ing. Hana Filipcová

Výbor pro informační politiku a informační technologie

předseda doc. Ing. Ladislav Mejzlík, Ph.D.

Výbor pro legislativu a vnitřní normy

předseda Ing. Radomír Stružinský

Složení všech výborů je na www.kacr.cz.

-av-

Stručně o leasingu

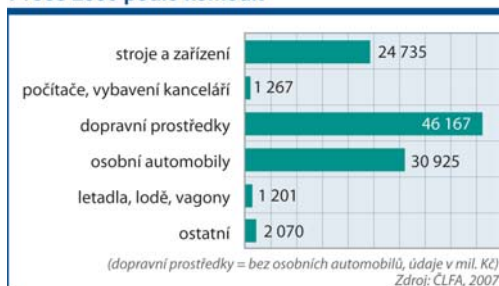
Je až s podivem, jak rychle a s jakou dynamikou u nás v uplynulých patnácti letech zdomácněl leasing. Počátkem 90. let to byla zcela nová „disciplína“. A dnes? Leasing je hojně využívaným nástrojem, resp. prostředkem k naplňování investičních záměrů, příp. k uspokojování spotřebitelů.

Leasing využívají velké společnosti, malé a střední podniky i drobní podnikatelé. Pro ekonomické subjekty je výhodný při řízení finančních toků a likvidity, při daňové optimalizaci nebo outsourcingu obslužných činností. Výrobci, dovozci a prodejci mohou díky leasingu posilovat odbyt a naplňovat své marketingové strategie.

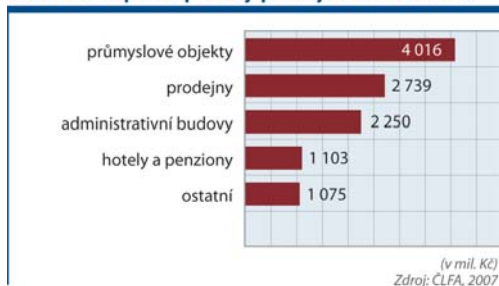
Největší leasingové společnosti podle celkové hodnoty všech leasovaných věcí v roce 2006

Zaměření leasingu movitých předmětů v ČR v roce 2006 podle komodit

Zaměření leasingu nemovitostí v ČR v roce 2006 podle povahy pronajaté nemovitosti

Ze statistik České leasingové finanční asociace, která sdružuje většinu leasingových společností, vyplývá, že celkový objem leasingu (tzn. souhrn pořizovacích cen věcí předaných do leasingového užívání bez DPH) v roce 2006 dosáhl přibližně 120 miliard korun. To je úctyhodná částka. Jen pro zajímavost: v roce 1996 to bylo pouhých cca 50 miliard. Stejně jako dřív i dnes platí, že objem leasovaných movitých věcí mnohonásobně překračuje objem nemovitostí v režimu leasingu. Pokud jde o „movitost“, v tuzemsku již tradičně převažuje leasing dopravních prostředků, především osobních a lehkých užitkových automobilů, s velkým náskokem před výrobními prostředky, resp. komoditou označovanou jako „stroje a zařízení“. Mezi nově leasovanými nemovitostmi převládají průmyslové objekty, následované prodejními komplexy a administrativními budovami. Obecně platí, že leasing nejvíce využívají malé a střední společnosti, které nabízejí služby. Zhruba čtvrtina leasovaných věcí se nachází v průmyslu a stavebnictví.

Růst leasingových obchodů členů ČLFA

Leasing nemovitostí v ČR podle délky leasingové smlouvy (2005/6)

V roce 2007 mělo dojít k nárůstu leasingu nemovitostí a zvýšení objemu leasingu pro města a obce. Finální čísla však zatím nejsou k dispozici.

V posledních letech je patrné rozšiřování leasingové nabídky o doprovodné služby a nové produkty. Zcela běžná je u nás pomoc leasingovým nájemcům při posouzení jejich záměrů sledovaných leasingem (včetně daňového a účetního zpracování operací), zprostředkování souvisejících administrativních agend i pojištění, zajištění dopravy leasované věci na místo určení, její montáž, provozní podpora během leasingu a podobně. Vedle tradičního finančního leasingu je dnes běžný například leasing vozových parků či leasing s vyššími zůstatkovými hodnotami a dělbu tržních rizik. Postupně se i v našich podmínkách prosazuje operativní leasing.

Na trhu působí řada leasingových společností, „velkými hráči“ počínaje a malými „leasingovkami“ (které jsou často zaměřené lokálně, příp. se specializují na určitou komoditu nebo úzce spolupracují s dlouhodobými zákazníky) konče. K největším leasingovým společnostem patří CAC Leasing, ČSOB Leasing, ŠkoFIN, SG Equipment Finance CR, VB Leasing CZ a Immorent. Pět největších se na celkovém objemu nově uzavřených leasingových obchodů podílí již několik let zhruba z poloviny (50 %), a 15 největších společností se v roce 2006 na celkovém objemu podílelo z 80 procent. Z dlouhodobých statistik vyplývá, že počty uzavíraných leasingových smluv a celkové leasingové objemy se v posledních letech více méně stabilizovaly a mírně rostly. Je otázkou, jak se do výsledků letošního roku promítne zpřísnění paragrafu o takzvané nízké podkapitalizaci, který upravuje daňovou uznatelnost úroků z úvěrů, v rámci reformní novely zákona o dani z příjmů. Toto zpřísnění postihne i leasingové společnosti. **-jd-**

Rozhovor s Martinem Kofroňem, předsedou představenstva České leasingové a finanční asociace

Význam leasingu na finančním trhu neklesá

Leasing je v českém prostředí novodobý produkt, existuje přibližně 16 let. Jak byste stručně popsal vývoj leasingu v České republice a největší problémy, s kterými se tento produkt v minulosti vyrovnával?

Pokud jde o počátky využívání leasingu u nás, spadají ještě dále – do dob centrálně plánované a administrativně řízené československé ekonomiky. Jeho účelové využívání při dovozu strojů probíhalo na základě zásad schválených v roce 1977 tehdejšími centrálními institucemi – FMZO, FMF, SPK a SBČS. To přispělo v samém počátku devadesátých let v podmínkách vytváření základů tržní ekonomiky k pochopení jeho zásad a možností v bankách, v orgánech zapojených do legislativy při vytváření právního rámce finančních služeb i při startu podnikání a naplňování rozvojových záměrů spojených s investicemi.

Leasing byl a je využíván i k financování spotřebitelských záměrů a i v tomto ohledu přispěl k rozvoji trhu. V tomto měl leasing u nás lepší podmínky pro prudký rozvoj než v jiných nových tržních ekonomikách. V devadesátých letech se u nás odehrál příběh strmé konjunktury leasingového trhu spojený s růstem leasingových objemů o desítky procent ročně a s postupným uváděním všech dostupných leasingových modelů. Od počátku této dekády se však již náš leasingový trh vyznačuje stabilizací (pokud jde o přiblížení k hranici saturace poptávky i o kvalitu a pestrost nabízených produktů) a je dosaženou úrovní i vývojovými trendy již zcela srovnatelný s tradičními leasingovými trhy západoevropských zemí. Dosahovanými objemy se řadí na počátek druhé desítky ev-

ropských leasingových trhů. V podstatě překonal problémy spojené dříve s omezenou dostupností finančních zdrojů, s limity v ověřování bonity zákazníků a s nedostačujícími sekundárními trhy s věcmi staženými z leasingu.

Mgr. Ing. Martin Kofroň se věnuje problematice leasingu od poloviny 90. let. Od roku 1996 působí ve společnosti ŠkoFIN, která patří k největším finančním společnostem na českém trhu a specializuje se na podporu prodeje značek Škoda, Volkswagen, Seat a Audi. V rámci ŠkoFINu pracuje jako vedoucí právního oddělení, v roce 2000 se stal prokuristou společnosti a od roku 2006 navíc zodpovídá za schvalovací proces náběru smluv. Mgr. Kofroň působí v České leasingové a finanční asociaci od roku 1996 jako předseda Legislativně-právního výboru. V roce 2003 se stal členem představenstva a v říjnu 2007 byl zvolen do funkce předsedy představenstva České leasingové a finanční asociace.

Liší se podmínky pro tento druh podnikání v České republice od podmínek v jiných evropských, popř. mimoevropských zemích?

Současné podmínky pro poskytování leasingových služeb jsou liberální, nejsou však v evropském měřítku výjimkou. Poskytování leasingu nepodléhá (např. na rozdíl od Francie) licenčnímu režimu ani bankovnímu dohledu. Jeho rámec je dán právními předpisy obecnější povahy upravujícími režim dalších podnikatelských aktivit, včetně finančních služeb – jak soukromoprávní povahy (včetně občanského a obchodního zákoníku), tak veřejnoprávními (zejména daňovými, s několika zvláštními ustanoveními pro finanční leasing, účetními, předpisy na ochranu hospodářské soutěže, na ochranu spotřebitele, předpisy proti praní špinavých peněz apod.). Řada z těchto podmínek byla harmonizována předpisy EU. Poskytování leasingu je navíc u nás, stejně jako v tradičních leasingových prostředích, upravováno také seberegulací – Etickým kodexem České leasingové a finanční asociace (ČLFA) a nově i Etickým kodexem finančního trhu. Oba kodexy jsou závazné pro všechny členy naší asociace.

I když v mezinárodním srovnání existují určité rozdíly v právním i ekonomickém prostředí pro leasing, dané např. naším nevýhodným daňovým režimem leasingu nemovitostí, je třeba v zásadě zdůraznit, že právní (a zejména daňový) rámec již není u nás ani v nejvyspělejších ekonomikách hlavním stimulem úspěchu leasingu a důvodem jeho využitelnosti pro podniky i domácnosti.

Česká leasingová a finanční asociace (ČLFA) je zájmovým sdružením poskytovatelů leasingu, nebankovních spotřebitelských úvěrů, splátkových prodejů a faktoringu. Od svého založení působí aktivně při ochraně, koordinaci a prosazování oprávněných zájmů svých členů.

Asociace se podílí na přípravě závažnějších právních předpisů souvisejících s nebankovními finančními produkty a s postavením společností poskytujících leasing, spotřebitelské úvěry, splátkové prodeje a faktoring. Napomáhá svým členům i při výkladu a aplikaci platných právních předpisů.

V jejím rámci byly vypracovány všeobecné podmínky leasingu a připraveny další dokumenty k zajištění vlastnických i jiných práv leasingových společností v průběhu leasingových operací. Asociace prosazuje naplňování Etického kodexu jednání členských společností. Vede listinu rozhodců využitelných k rozhodování sporů z leasingových a splátkových smluv.

V současné době je členem České leasingové a finanční asociace 76 firem, které realizují kolem 97 % objemu všech tuzemských leasingových obchodů a většinu nebankovních úvěrů i prodejů na splátky pro spotřebitele.

Proč Česká leasingová a finanční asociace vznikla a jaké jsou její hlavní úkoly?

Zájmové sdružení českých leasingových společností, resp. jeho federální předchůdce, bylo založeno již v roce 1991 k prosazování společných zájmů tehdy se formující leasingové komunity. Kromě jednání s orgány legislativy a exekutivy o právním i ekonomickém rámci leasingového podnikání a leasingových obchodů byl v činnosti asociace vždy kladen důraz na analýzy trhu (včetně sběru, vyhodnocení a distribuce odpovídajících statistik), na výměnu poznatků a na analýzy dalších aspektů leasingových obchodů, na seznamování veřejnosti i příslušných institucí s podstatou leasingu, s možnostmi jeho využití i s jeho makroekonomickou úlohou, na společnou prevenci před finanční kriminalitou a na využívání podnětů a informací z evropské leasingové federace Leaseurope, jejíž je ČLFA členem.

Postupem doby byl (v souladu s vývojem v nebankovním sektoru našeho finančního trhu a s obohacováním nabídky řady členských společností o další finanční produkty) rozšířen záběr asociace i na nebankovní spotřebitelské úvěry, na nebankovní podnikatelské úvěry pro koncového zákazníka a na faktoring. Bylo to vy-

jádřeno i ve změně stanov a v názvu asociace. Mezi jejími 76 členy jsou nyní společnosti nabízející všechny tyto produkty a také společnosti nabízející související daňové, účetní, auditorské a poradenské služby.

Jaké jsou podle Vašeho názoru hlavní dopady posledních změn v daňových předpisech na práci leasingových společností a co v té souvislosti Vaši asociaci čeká?

Jde především o změny zákona o daních z příjmů provedené zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. Byly zrušeny specifické odpisy ve finančním leasingu, minimální doba leasingu byla sjednocena s minimální dobou odpisování hmotného majetku a ve finančním leasingu nemovitostí byla prodloužena na 30 let. Prodloužení minimální doby finančního leasingu movitých věcí je ve srovnání s jinými finančními produkty diskriminační, protože nájemce nyní rozkládá leasingové splátky v důsledku časového rozlišení do doby delší o jedno zdaňovací období. ČLFA proto aktivně usiluje o zkrácení nově stanovené minimální doby finančního leasingu movitých věcí o jeden rok a o zkrácení nově stanovené minimální doby leasingu nemovitostí. Je třeba zdůraznit, že atraktivita a využitelnost leasingu není dána výlučně nebo zejména je-

ho daňovým zvýhodněním (to již neexistuje), ale jinými faktory – zejména jeho dostupností, pružností, nepotřebou dodatečného zajištění závazků nájemce z leasingové smlouvy, možnostmi využití širokého spektra doprovodných služeb usnadňujících a zlevňujících užívání leasované věci atd. ČLFA také usiluje (koordinovaně spolu s dalšími zájmovými sdruženími) o podstatné zmírnění nesystemových změn provedených zákonem č. 261/2007 Sb. v úpravě daňového postihu tzv. nízké kapitalizace v § 25 odst. 1 písm. w) ZDP.

Víme, že vykazování finančního leasingu podle českých účetních předpisů je významně odlišné od vykazování podle mezinárodních účetních předpisů, a to jak evropských tak i amerických. Leasingové společnosti, které jsou součástí nadnárodních uskupení, musí pro účely konsolidace účetních závěrek v rámci skupiny své účetnictví „překlápat“, resp. upravovat pro potřeby mateřských společností. Jaký je podle Vašeho názoru důvod této odlišnosti a co brání přiblížení se mezinárodním účetním předpisům?

Je pravdou, že úprava vykazování leasovaného majetku podle našeho platného zákona o účetnictví se liší od mezinárodního účetního standardu IAS 17, ale není v evropském měřítku unikátní. Obdobně se vykazuje i v dalších zemích EU, které vycházejí z právní podstaty leasingu (i když prvky aplikace teorie ekonomického vlastnictví v leasingu jsou zřejmě i u nich). Ve specifických podmínkách právního prostředí pro ekonomické činnosti v ČR přispělo a přispívá vykazování leasovaných věcí v účetnictví poskytovatele leasingu, tzn. vlastníka, k prokázání vlastnictví v řadě konfliktních a krizových situací, např. při prohlášení konkursu na majetek nájemce a při četných pokusech správců zahrnout leasované věci do konkursní podstaty. Problémem bylo i dosavadní provázání účtování pro daňové a účetní účely.

Jde také o perspektivu brzké změny metodiky mezinárodního standardu pro vykazování leasingu směrem k vykazování závazků a pohledávek v leasingu (s účinností lze počítat již počátkem příští dekády). Ministerstvo financí souhlasilo s tím, že by bylo neúčelné, pracné a nákladné měnit úpravu účtování leasingu před touto očekávanou zásadní změnou. Úprava účetnictví pro účely konsolidace účetních závěrek v rámci skupiny je nepříjemným, ale akceptovatelným (a již pouze dočasným) rubem tohoto řešení.

Jaká je podle Vašeho názoru budoucnost leasingu a jaké změny účetních, daňových či jiných českých předpisů byste rád viděl?

Leasing již v podmínkách naší tržní ekonomiky dostatečně prokázal využitelnost (a značnou výhodnost) při financování investičních záměrů a potřeb domácností. Jeho objemy stále rostou – ve specifických podmínkách nejistých a obtížně definovatelných důsledků daňových změn provedených zákonem o stabilizaci veřejných rozpočtů se meziročně zvýšil téměř o pětinu. A objemy porostou i nadále, i když již menším tempem. Bude se nadále zvyšovat podíl sofistikovanějších leasingových produktů s rozpracovanými modely leasingových splátek a zohlednění zůstatkové hodnoty i s přidanou hodnotou doprovodných služeb. I v daňově nevýhodných podmínkách poros-

te význam leasingu nemovitostí. O hlavních záměrech ČLFA směrem k daňovým zákonům i o perspektivě implementace nového mezinárodního standardu pro vykazování leasingu jsem se již zmínil. Chtěl bych zdůraznit, že význam leasingu v rámci finančních produktů a úloha leasingového sektoru našeho finančního trhu, včetně jeho úlohy pro ekonomický rozvoj, neklesá. Věřím, že k tomu přispívají i aktivity České leasingové a finanční asociace.

Zaznamenala
Ing. Marie Kučerová
Deloitte Audit

Srovnání vykazování leasingu podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví a českých účetních předpisů

V současnosti připravuje řada společností účetní výkazy v souladu s Mezinárodními standardy účetního výkaznictví (IFRS). Při převodu účetnictví vedeného podle české účetní legislativy na IFRS je potřeba připravit řadu úprav. Jednou z nejdůležitějších bývá zpravidla úprava finančního leasingu. V oblasti leasingu můžeme identifikovat významný rozdíl oproti naší účetní legislativě. Jaká jsou tedy pravidla vykazování leasingu podle IFRS? Jaký je rozdíl oproti naší úpravě a které řešení dává přesnější obraz finanční situace společnosti?

Leasing podle IFRS

Oblast leasingu v rámci IFRS upravuje standard IAS 17 – Leasingy. Standard obsahuje kritéria pro klasifikaci leasingu na operativní a finanční, upravuje vykazování u nájemce a pronajímatele, upravuje vykazování zpětného leasingu a uvádí údaje, které mají být uvedeny v účetní závěrce.

Standard rozděluje leasing na operativní a finanční. Tyto druhy leasingu mají rozdílné řešení.

Kritéria pro operativní a finanční leasing

Pro každou leasingovou smlouvu je třeba stanovit, zda se jedná o operativní nebo finanční leasing. Jednou

z hlavních zásad IFRS je nadřazenost ekonomické podstaty nad právní. Leasingy jsou tedy klasifikovány bez ohledu na jejich právní formu. Přestože je na smlouvě napsáno operativní leasing, může se pro potřeby IFRS jednat o leasing finanční. Definice dle standardu je následující:

Leasing je klasifikován jako finanční, jestliže se převádějí všechna podstatná rizika a odměny vyplývající z vlastnictví daného aktiva. Všechny ostatní leasingy jsou klasifikovány jako operativní leasing.

Jako příklady podstatných rizik můžeme uvést:

- nevytíženost kapacity majetku a s tím související ztráty,
- technologická zastaralost majetku,
- nejistota stability příjmů v závislosti na ekonomických podmínkách.

Jako příklady odměn můžeme uvést:

- očekávání ziskového provozu v průběhu životnosti majetku,
- zisk z růstu hodnoty majetku, případně zisk při prodeji majetku.

Na základě definice uvádí standard indikátory, podle kterých lze při klasifikaci postupovat. Jako indikátory finančního leasingu jsou udávány:

- převod majetku na nájemce po skončení leasingu,
- pronájem na podstatnou část ekonomické životnosti majetku,
- na začátku leasingu se současná hodnota leasingových splátek blíží reálné hodnotě majetku,
- majetek speciální povahy, který by nemohl užívat jiný nájemce,
- výhodná opce na nákup majetku po ukončení leasingu sjednaná na počátku leasingu.

Obecně můžeme říci, že finanční leasing představuje transakci, jejíž podstatou je financování (poskytnutí úvěru). Naopak podstatou operativního leasingu je spíše zapůjčení majetku.

Klasifikace leasingu je značně subjektivní záležitostí. I při využití uvedených indikátorů může být klasifikace nejasná. IFRS neuvádí žádná měřitelná kritéria na rozdíl od ostatních účetních standardů. Například US GAAP udává přesný poměr pořizovací ceny a současné hodnoty leasingových splátek, který dělí leasing na finanční a operativní.

Specificky je třeba zmínit leasing pozemků a nemovitostí, které standard upravuje detailněji. Obecně by měl být leasing rozdělen na leasing pozemku a nemovitosti. Leasing pozemku by měl být klasifikován jako operativní, kromě zvláštních případů (zejména převod pozemku na nájemce po ukončení smlouvy).

Finanční leasing podle IFRS

Jak již bylo uvedeno, jednou z hlavních zásad IFRS je nadřazenost ekonomické podstaty nad právní formou. Dle této zásady je pohlíženo na finanční leasing. Finanční leasing je chápán jako poskytnutí úvěru, související majetek představuje pouze zajištění a není vykázán v rozvaze pronajímatele, který ve svém účetnictví eviduje pouze poskytnutý úvěr. Ve výsledovce je obsažen úrokový výnos z úvěru. Naopak nájemce vykazuje najatý majetek v rozvaze, a stejně tak i závazek plynoucí z přijatého úvěru. Ve výsledovce je obsažen úrokový náklad z přijatého úvěru. Podívejme se detailně na postup vykazování u nájemců a pronajímatelů.

Finanční leasing – nájemce

Základní vykazování u nájemce je následující:

- Najatý majetek je vykázán jako aktivum, závazek z titulu leasingu vykázán v závazcích. Aktivum i závazek jsou vykázány v nižší ze současné hodnoty leasingových splátek a reálné hodnoty aktiva. Ve většině případů se bude jednat o pořizovací cenu předmětu leasingu.
- Majetek je nájemcem odepisován stejně jako ostatní vlastní aktiva.

- Leasingová splátka je rozdělena na finanční náklad (úrok), který je vykazován ve výsledovce, a na splátku, která snižuje nesplacený závazek.

Celé účtování si můžeme předvést na jednoduchém příkladu, který nám poslouží jako model pro všechny způsoby účtování o leasingu:

Příklad:

Pořizovací cena majetku	150
Záloha na leasingové splátky (kauce)	20
Splátka	20
Prodejní cena po skončení leasingu	30
Doba životnosti majetku	10
Počet let trvání leasingové smlouvy	8
Počet splátek (roční splátka)	8

Smlouva začíná na začátku prvního období (období 0), kdy dojde k úhradě zálohy. V našem příkladu předpokládáme úhradu dalších splátek na konci období. Prodejní cena po skončení leasingu a poslední splátka jsou v jednom období. Závazek na počátku smlouvy bude snížen o zálohu na leasingové splátky.

Z výše uvedených podmínek vyplývá, že úroková míra leasingu je 8,21 % (úroková míra dána peněžními toky z leasingu). Tuto míru můžeme zjistit z leasingové smlouvy, pokud ji obsahuje, případně ji můžeme spočítat z peněžních toků spojených s leasingem (např. pomocí softwaru Excel, funkce IRR). Budeme postupovat tak, že si připravíme přehled peněžních toků po obdobích, jak je uvedeno v **tabulce č. 1**.

Tabulka č. 1 Přehled peněžních toků po obdobích

Období	Peněžní tok	Poznámka
0	130	Pořízení majetku za 150, sníženo o zálohu na leasingové splátky 20, financovaná hodnota je tedy 130
1	-20	Běžná splátka na konci období
2	-20	Běžná splátka na konci období
3	-20	Běžná splátka na konci období
4	-20	Běžná splátka na konci období
5	-20	Běžná splátka na konci období
6	-20	Běžná splátka na konci období
7	-20	Běžná splátka na konci období
8	-50	Běžná splátka na konci období 20 a odkup majetku na konci smlouvy 30

Pokud na tyto peněžní toky aplikujeme výpočet vnitřního výnosového procenta (IRR), dostaneme úrok 8,21 %. Pokud je finanční leasing pouze výjimečnou transakcí, je možno využít např. Excel. V případě, že by objem těchto transakcí byl významný, bude společnost určitě zvažovat využití systémového řešení.

Transakce pak bude v účetnictví společnosti zachycena podle **tabulky č. 2**.

Tabulka č. 2 Nájemce podle IFRS

Období	Rozvaha	Výsledovka	Splátka			Rozvaha	Výsledovka
	Majetek (zůstatková hodnota)	Odpis	Splátka celkem	Úrokový náklad výsledovka	Splátka závazku rozvaha	Závazek	Náklady celkem
0	150	0	20	0	20	130	0
1	135	15	20	11	9	121	26
2	120	15	20	10	10	111	25
3	105	15	20	9	11	100	24
4	90	15	20	8	12	88	23
5	75	15	20	7	13	75	22
6	60	15	20	6	14	61	21
7	45	15	20	5	15	46	20
8	30	15	50	4	16	0	19
9	15	15	0	0	0	0	15
10	0	15	0	0	0	0	15

Úrok v jednotlivých obdobích zjistíme tak, že vynásobíme zůstatek závazku z leasingu (v našem případě se jedná o zůstatek na konci předcházejícího období) vypočtenou úrokovou mírou. Protože jsme úrokovou míru vypočetli přímo z podmínek leasingové smlouvy, dostaneme na konci nulový zůstatek leasingového závazku.

Z výše uvedeného příkladu je zřejmé, že náklady na leasing nejsou u nájemce lineárně rozvrženy po dobu trvání leasingu, ale vycházejí z doby životnosti použitého majetku a úrokového nákladu na přijaté financování.

Finanční leasing – pronajímatel

Základní vykazování u pronajímatele je následující:

- Aktiva držena v rámci finančního leasingu jsou vykázána formou pohledávky ve výši čisté investice do leasingu.
- Výnosy představují finanční úrok z poskytnutého financování. Je použit model konstantní periodické úrokové míry návratnosti čisté nesplacené investice.

Pronajímatel nevykazuje majetek ani odpisy. Přijaté splátky opět rozděluje na finanční část (úrok) a na splátku pohledávky.

Celé vykazování si předvedeme na stejném příkladu, to znamená, že pohledávka vůči nájemci je na počátku smlouvy snížena o zálohu na leasingové splátky.

Stejně jako v předcházejícím příkladu nám vyjde, že úroková míra leasingu je 8,21 %. Tuto míru by měl mít pronajímatel k dispozici, případně ji opět můžeme spočítat z peněžních toků spojených s leasingem. Jedná se o období situace u nájemce, pouze nám úrok bude představovat výnos.

Transakce pak bude v účetnictví společnosti zachycena podle **tabulky č. 3**.

Úrok v jednotlivých obdobích zjistíme tak, že vynásobíme zůstatek pohledávky z leasingu (v našem případě se jedná o zůstatek na konci předcházejícího období)

vypočtenou úrokovou mírou. Protože jsme úrokovou míru vypočetli přímo z podmínek leasingové smlouvy, dostaneme na konci nulový zůstatek leasingového pohledávky.

Z výše uvedeného příkladu je zřejmé, že výnosy z leasingu ani u pronajímatele nejsou lineárně rozvrženy po dobu trvání leasingu, ale vycházejí z úrokového nákladu na poskytnuté financování.

Při vykazování u pronajímatele je třeba věnovat zvýšenou pozornost čisté investici do leasingu, která představuje počáteční zůstatek leasingové pohledávky. Tato pohledávka by měla obsahovat, kromě zálohy na leasingové splátky a akontaci, všechny přímo přiřaditelné náklady (např. provize prodejcům za uzavření smlouvy) a výnosy (např. poplatek za uzavření smlouvy). Výnosy budou pohledávku zvyšovat, náklady pohledávku sníží. Při výpočtu úrokové míry je tedy potřeba tyto náklady a výnosy zohlednit. Prakticky tak dojde k časovému rozlišení těchto položek po dobu trvání leasingové smlouvy metodou konstantní periodické míry návratnosti (stanou se prakticky součástí úrokového výnosu z leasingu).

Tabulka č. 3 Pronajímatel podle IFRS

Období	Splátka			Rozvaha	Výsledovka
	Splátka celkem	Úrok výnos výsledovka	Splátka pohledávky	Pohledávka	Výnosy celkem
0	20	0	20	130	0
1	20	11	9	121	11
2	20	10	10	111	10
3	20	9	11	100	9
4	20	8	12	88	8
5	20	7	13	75	7
6	20	6	14	61	6
7	20	5	15	46	5
8	20	4	16	30	4
9	30	0	0	0	0
10	0	0	0	0	0

Finanční leasing podle českých účetních předpisů (ČÚS)

Odlíšný způsob účtování a vykazování leasingu v českých předpisech byl založen v průběhu 90. let, kdy se v českých účetních předpisech ctíla zásada přednosti právního vlastnictví před vlastnictvím ekonomickým. Tato zásada byla prolomena velkou novelou zákona o účetnictví č. 353/2001, platnou od roku 2002, kdy byl zdůrazněn věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví, a bylo uloženo účetní metody používat způsobem, který nebude s tímto požadavkem v rozporu. Po zrušení Opatření o účtování a vstoupení v platnost vyhlášek č. 500-505/2002, tj. od 1.1.2003, se otevřela možnost účtovat a vykazovat leasing stejným způsobem jako v mezinárodních účetních standardech, avšak tato svoboda netrvala dlouho, a novelou č. 437/2003 byl § 28 zákona o účetnictví upraven do dnešní podoby, tj. zejména byl vložen odstavec, který ukládá, že o majetku poskytnutém jiné osobě k užívání na základě smlouvy o finančním leasingu účtuje pronajímatel. Při vědomí si nedostatečnosti a zkrácení informací poskytovaných v účetní závěrce zákon o účetnictví ukládá uvést chybějící informace v příloze k účetní závěrce, mj. pronájem majetku a majetek a závazky neuvedené v účetnictví, což jsou rozhodující položky finančního leasingu.

Vzhledem k tomu, že nic dalšího ohledně leasingu české předpisy neupravují, pronajímatel i nájemce si může při účtování této transakce vybrat ze dvou možností.

1. možnost

Účtuje se o celé pohledávce (závazku) proti účtu časového rozlišení. Při použití údajů z našeho příkladu to znamená:

Pronajímatel		
Počáteční hodnota leasingu	150	pohledávka z leasingu/ výnosy příštích období
Záloha na splátky	20	bankovní účet/ pohledávka z leasingu
Zůstává v rozvaze	130	pohledávka z leasingu/ výnosy příštích období
Splátka	20	bankovní účet/ pohledávka z leasingu
	22,5	výnosy příštích období/ tržby

Nájemce		
Počáteční hodnota leasingu	150	náklady příštích období/ závazek z leasingu
Záloha na splátky	20	závazek z leasingu/ bankovní účet
Zůstává v rozvaze	130	náklady příštích období/ závazek z leasingu
Splátka	20	závazek z leasingu/ bankovní účet
	22,5	náklady na služby/ náklady příštích období

Předností tohoto způsobu účtování je, že pohledávka či závazek z leasingu jsou zachyceny v rozvaze v plné výši. Nevýhodou je, že účet časového rozlišení zvyšuje hodnotu celé rozvahy (zejména u pronajímatele), která má na straně aktiv v rozvaze jak dlouhodobý majetek, tak na účtu časového rozlišení celou hodnotu pohledávky z leasingu.

2. možnost

Účtuje se pouze o časovém rozlišení zaplacené zálohy na leasingové splátky a splátky leasingu se účtují u pronajímatele celé do výnosů a u nájemce celé do nákladů. Tato možnost je podle našich zkušeností více využívána – proto si tuto transakci ukážeme na **tabulce č. 4** (nájemce) a **č. 5** (pronajímatel). Pro zjednodušení předpokládáme, že nájemce si předmět pořízený v leasingu zařadí do majetku za dohodnutou kupní cenu a rovnou odepíše.

Je zřejmé, že na rozdíl od IFRS v českém účetnictví je dopad transakce do výsledovky lineární, společnost vykazuje po celou dobu leasingu stejný výnos nebo náklad z leasingu.

Srovnání by nebylo úplné, kdybychom nevzali v úvahu, že naprostá většina leasingových společností financuje své podnikání z úvěru. Proto přidáváme **tabulku č. 6** (Pronajímatel podle IFRS) a **č. 7** (Pronajímatel podle ČÚS), ze kterých je zřejmé, jak se mění struktura výkazů pronajímatele v závislosti na tom, jestli vykazuje podle IFRS nebo českých předpisů. Vycházíme ze stejného příkladu jako předtím a pro naše potřeby jsme si stanovili úrokový náklad na financování na 4 %.

Z výpočtů v tabulkách je zřejmé, že postup vykazování podle IFRS a českých standardů je velmi odlišný. Dochází k významné změně struktury účetních výkazů a hospodářského výsledku. Je tak ovlivněna řada finančních ukazatelů a výsledek se může zásadně lišit. U nájemce podle IFRS jsou aktiva společnosti zvýšena o majetek najatý formou finančního leasingu, závazky

Tabulka č. 4 Nájemce podle českých účetních předpisů

Období	Rozvaha		Výsledovka		Výsledovka
	Náklady příštích období	Majetek	Rozpuštění nákladů příštích období	Splátka	Náklady celkem
0	20		0	0	0
1	17,5		2,5	20	22,5
2	15		2,5	20	22,5
3	12,5		2,5	20	22,5
4	10		2,5	20	22,5
5	7,5		2,5	20	22,5
6	5		2,5	20	22,5
7	2,5		2,5	20	22,5
8	0		2,5	20	22,5
9	0	30	0	30	30
10	0		0	0	0

Tabulka č. 5 Pronajímatel podle českých účetních předpisů

Období	Rozvaha		Výsledovka				
	Výnosy příštích období	Majetek (zůstatková hodnota)	Odpis	Rozpuštění výnosů příštích období	Splátka	Výnosy celkem	Zisk
0	20	150	0	0	0	0	0
1	17,5	135	15	2,5	20	22,5	7,5
2	15	120	15	2,5	20	22,5	7,5
3	12,5	105	15	2,5	20	22,5	7,5
4	10	90	15	2,5	20	22,5	7,5
5	7,5	75	15	2,5	20	22,5	7,5
6	5	60	15	2,5	20	22,5	7,5
7	2,5	45	15	2,5	20	22,5	7,5
8	0	30	15	2,5	20	22,5	7,5
9	0	0	30	0	30	30	0
10	0	0	0	0	0	0	0

Tabulka č. 6 Pronajímatel podle IFRS včetně financování úvěrem

Období	Splátka			Rozvaha		Výsledovka	
	Splátka celkem (vč.odkupu)	Úrokový výnos výsledovka	Splátka pohledávky	Pohledávka	Přijatý úvěr	Úrokový náklad	Zisk
0	20	0	20	130	130	0	0
1	20	11	9	121	115	5	6
2	20	10	10	111	100	5	5
3	20	9	11	100	84	4	5
4	20	8	12	88	68	4	4
5	20	7	13	75	51	3	4
6	20	6	14	61	33	2	4
7	20	5	15	46	15	2	3
8	20	4	16	30	0	1	3
9	30	0	0	0	0	0	0
10	0	0	0	0	0	0	0

Výnos transakce 34

Tabulka č. 7 Pronajímatel podle českých účetních předpisů

Období	Rozvaha			Výsledovka				
	Výnosy příštích období	Majetek (zůstatková hodnota)	Přijatý úvěr	Odpis	Úrokový náklad	Rozpuštění výnosů příštích období	Splátka (odkup)	Zisk
0	20	150	130	0	0	0	0	0
1	17,5	135	115	15	5	2,5	20	2,5
2	15	120	100	15	5	2,5	20	2,5
3	12,5	105	84	15	4	2,5	20	3,5
4	10	90	68	15	4	2,5	20	3,5
5	7,5	75	51	15	3	2,5	20	4,5
6	5	60	33	15	2	2,5	20	5,5
7	2,5	45	15	15	2	2,5	20	5,5
8	0	30	0	15	1	2,5	20	6,5
9	0	0	0	30	0	0	30	0
10	0	0	0	0	0	0	0	0

Výnos transakce 34

obsahují závazek z titulu přijatého financování. Společnost vykazuje odpisy majetku a náklady nemají lineární průběh, nýbrž se snižují.

U pronajímatele podle IFRS není vykázán majetek poskytnutý na finanční leasing, ale je nahrazen leasingovou pohledávkou. Ani v tomto případě nejsou výnosy lineární, ale odrážejí úrokovou povahu výnosů z leasingů a v průběhu transakce se snižují.

Nájemce podle ČÚS zdánlivě žádný dlouhodobý majetek ani závazky nemá, přestože nese všechna podnikatelská rizika spojená s provozováním najatého majetku, náklady na leasing jsou po celou dobu transakce stejné.

Pronajímatel podle ČÚS má velký objem dlouhodobého majetku, který sám nevyužívá, a nemá žádné pohledávky. V případě, že nemá úvěr, jsou výnosy z leasingu po celou dobu transakce stejné.

Při srovnání výsledků u pronajímatele, který financuje své podnikání z úvěru, podle české účetní legislativy a IFRS, je samozřejmé, že celkový zisk se rovná, protože se jedná o stejnou transakci. Značně rozdílný je však průběh realizace zisku v čase. Podle české účetní legislativy zisk roste po dobu smlouvy a svého vrcholu dosahuje až na jejím konci. Naproti tomu zisk podle IFRS je největší na počátku smlouvy a postupně klesá v jejím průběhu. Tento pokles odpovídá snižujícímu se majetku z leasingu a tím i snižování otevřeného rizika pro společnost.

Přístup k finančnímu leasingu v české účetní legislativě tak vede k paradoxním situacím u poskytovatelů leasingu – začínající a rostoucí leasingová společnost vykazuje velmi malý zisk nebo dokonce ztrátu, společnost, která ukončí činnost a poskytnuté leasingové smlouvy pouze dobíhají, začne vykazovat vysoké zisky.

Operativní leasing

Vykazování operativního leasingu podle IFRS je velmi obdobné úpravě podle české účetní legislativy. Z tohoto titulu by tedy mezi závěrkami neměly vznikat zásadní rozdíly. Hlavním důvodem úprav bude spíše klasifikace operativního leasingu na leasing finanční v souladu s kritérii IFRS.

Operativní leasing – nájemce

Leasingové platby nájemce vykazuje jako náklad ve výsledovce rovnoměrně po dobu leasingu, pokud neexistuje jiná systematická základna, která by lépe odrážela rozložení přínosů uživatele.

Operativní leasing – pronajímatel

Pronajímatel vykazuje v rozvaze aktiva, která jsou předmětem operativního leasingu. Výnosy z operativního leasingu jsou vykazovány rovnoměrně po dobu trvání leasingu, pokud neexistuje jiná systematická základna, která by lépe odrážela rozložení přínosů pronajímatele aktiva.

Pronajímatel musí rozdělit výchozí přímé náklady (např. provize prodejcům) rovnoměrně po dobu trvání leasingu.

Zpětný leasing

IAS 17 upravuje postup při vykazování zpětného leasingu. Základem je opět posouzení, zda se jedná o operativní nebo finanční leasing. Vykazování se pak řídí obdobnými pravidly - jak jsme si již vysvětlili výše.

Je však potřeba posoudit prodejní/nákupní cenu majetku, který bude následně předmětem zpětného leasingu. V případě, že cena není tržní, je třeba posoudit výši splátek zpětného leasingu. Může se totiž stát, že rozdíl v kupní ceně oproti tržní ceně je následně zohledněn v leasingových splátkách. Standard pro tyto případy uvádí detailní pravidla, jak postupovat, zejména v oblasti realizace nákladů a výnosů.

Ing. David Batal, ACCA

senior manager, Deloitte Audit

Ing. Marie Kučerová

manager, Deloitte Audit

vtip měsíce

To, že jste vázán mlčenlivostí auditora, ještě neznamená, že nebudete zpívat!

Kresba I. Svoboda

Leasing po reformě – novela zákona o daních z příjmů

Reforma veřejných financí byla vládou České republiky připravena ve formě zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů, který je účinný od 1. ledna 2008. Součástí reformy je i novela zákona o daních z příjmů. V tomto článku se pokusím shrnout změny, které přináší novelizovaný zákon o daních z příjmů a které mohou významným způsobem ovlivnit oblast leasingu, a to jak u jeho poskytovatele, tak u příjemce. Z těchto změn je určitě důležité zmínit pokles daňových sazeb, úpravu řady stávajících pravidel pro uznatelnost některých nákladů, respektive zavedení nových pravidel, které přímo ovlivní způsob výpočtu daňové povinnosti pronajímatelů a nájemců.

Daňové sazby

Jak již bylo zmíněno, na základě novely zákona o daních z příjmů dochází k poklesu daňových sazeb, a to jak v případě sazby daně z příjmů právnických osob, tak daně z příjmů fyzických osob i srážkové daně. Pokles daňových sazeb je postupný, rozložený do několika zdaňovacích období.

Sazba daně z příjmů právnických osob se postupně sníží z 24 % platných pro zdaňovací období 2007 na 21 % pro zdaňovací období 2008, 20 % pro zdaňovací období 2009, až na 19 % pro zdaňovací období 2010 a následující. V případě daně z příjmů fyzických osob je stanovena jednotná sazba daně místo současných několika sazeb použitých v závislosti na výši příjmu. Pro zdaňovací období 2008 je stanovena jednotná sazba daně ve výši 15 % a tato sazba je snížena pro následující zdaňovací období na 12,5 %. Stejným způsobem je upravena i sazba srážkové daně (tj. ve výši 15 % pro zdaňovací období 2008 a 12,5 % pro zdaňovací období 2009 a následující). V případě leasingu je ještě zapo-

třebí zmínit zvýšení srážkové daně u přeshraničního finančního leasingu z 1 % na 5 %.

Náklady na financování

Jednou z nejvýznamnějších změn, kterou přináší novela zákona o daních z příjmů, je zpřísnění pravidel pro daňovou uznatelnost úrokových nákladů pro právnické osoby. Doposud se tato pravidla vztahovala pouze na úroky z finančních prostředků poskytnutých v rámci skupiny majetkově (nebo personálně) propojených společností ve vyšší poměru mezi celkovou částkou úvěrů a půjček přijatých od spojených osob a vlastním kapitálem 6:1 pro banky a pojišťovny a 4:1 pro ostatní poplatníky. V případě, že částka úvěrů a půjček překročila uvedený poměr, byly úroky z této části úvěrů považovány za daňově neuznatelné.

Na smlouvy o úvěrech a půjčkách uzavřených po 1. lednu 2008 se budou uplatňovat nová přísnější pravidla. Novelou zákona o daních z příjmů dochází nejen ke snížení výše uvedeného limitu pro poskytnutí finančních prostředků mezi spojenými subjekty na 3:1 pro banky a pojišťovny a na 2:1 pro ostatní poplatníky, ale i k zavedení dalších li-

mitů a omezujících pravidel. Za úvěry a půjčky poskytnuté spojenými osobami je nově zapotřebí považovat i úvěry poskytnuté třetími stranami, kdy osoba spojená s dlužníkem daný úvěr nebo půjčku zajišťuje (tj. poskytuje ručení).

Nově budou podléhat testu pro daňovou uznatelnost úroky z úvěrů a půjček od nespojených osob. V tomto případě byl stanoven poměr mezi částkou úvěrů a půjček a vlastním kapitálem ve výši 6:1 pro rok 2008 a následně 4:1 pro rok 2009 a následující. Dále je stanovena maximální výše úroků, které poplatníci mohou odečíst v jednom zdaňovacím období od základu daně, ve výši průměrné úrokové sazby se splatností 12 měsíců zvýšené o čtyři procentní body. Rovněž není možné odečíst od základu daně úroky z podřízených dluhů a z úvěrů a půjček, kde je úrok odvozován od výsledku hospodaření daného poplatníka. Zde je však nutné uvést, že nová pravidla se nebudou vztahovat jen na úroky, ale na novou kategorii – finanční náklady, které novelizovaný zákon o daních z příjmů definuje jako úroky a související výdaje na financování, jako jsou například poplatky za zpracování úvěru,

poplatky za záruky apod. Nová pravidla pro daňovou uznatelnost finančních nákladů na úvěry a půjčky se nebudou vztahovat na finanční náklady, které ve zdaňovacím období nepřevyšují 1 milion Kč.

Na tomto místě je vhodné poznamenat, že nová pravidla týkající se daňové uznatelnosti nákladů na financování ovlivní jak poskytovatele leasingu, tak leasingové nájemce. Na straně poskytovatele leasingu může dojít k poměrně podstatnému ovlivnění způsobu, jakým tento subjekt bude financovat pořizování majetku, který následně pronajme. Ze změn, které novela zákona o daních z příjmů přináší, se bude nejspíš jednat o zavedení limitu pro daňovou uznatelnost finančních nákladů na úvěry a půjčky poskytnuté nespojenými osobami a zejména pak o podřazení úvěrů a půjček od nespojených osob, které osoba spojená zajišťuje, do kategorie úvěrů poskytnutých spojenými osobami, kdy je zapotřebí použít přísnější limity pro poměr úvěrů a půjček a vlastního kapitálu.

Rovněž na straně příjemce leasingu mohou nová pravidla pro daňovou uznatelnost nákladů na financování hrát významnou roli při rozhodování o způsobu pořízení majetku, tj. zda využije některý z produktů, které zpravidla poskytovatelé leasingu nabízejí (tj. finanční nebo operativní leasing, příp. spotřebitelský úvěr), nebo zda využije vlastní zdroje či úvěr od banky. Na tomto místě je zapotřebí poznamenat, že jak úvěr poskytnutý bankou, tak spotřebitelský úvěr poskytnutý leasingovou společností budou vstupovat do tes- tu pro daňovou uznatelnost nákladů na financování.

Pořízení majetku

Další významnou změnou z hlediska poskytovatelů i příjemců leasingu je zavedení nových pravidel pro daňovou uznatelnost nákladů na pořízení majetku formou finančního leasingu a dále změna pravidel pro odepisování osobních automobilů.

Dle textu důvodové zprávy k novele zákona o daních z příjmů rovněž

nájemné u finančního leasingu v sobě zahrnuje finanční náklady (úroky) a proto je zapotřebí do určité míry omezit daňovou uznatelnost těchto skrytých úroků. Z tohoto důvodu není možné v případě nájemného u finančního leasingu odečíst od základu daně částku odpovídající 1 % úhrnu nájemného za dané zdaňovací období (s výjimkou nákladů, které v úhrnu za zdaňovací období nepřekročí 1 milion Kč). Nové pravidlo se uplatní na smlouvy o finančním leasingu uzavřené od 1. ledna 2008. V případě finančního leasingu však výše uvedená změna není jediná.

Podstatně významnější je prodloužení požadované minimální doby trvání finančního leasingu. Na základě pravidel platných do konce roku 2007 je nájemné u finančního leasingu daňově uznatelné za podmínky, že doba nájmu je delší než 20 % doby odepisování příslušného majetku, jak ji stanoví zákon o daních z příjmů, minimálně však tři roky. U nemovitostí byla stanovena požadovaná doba trvání finančního leasingu nejméně osm let.

Podle novely zákona o daních z příjmů bude možné považovat nájemné u finančního leasingu za daňově uznatelný náklad pouze za podmínky, že doba nájmu bude trvat nejméně minimální dobu odepisování stanovenou zákonem o daních z příjmů. To znamená, že například u majetku zařazeného do druhé odpisové skupiny (jako jsou osobní automobily) je doba nájmu prodloužena na pět let. U finančního leasingu nemovitostí dochází k prodloužení požadované doby nájmu z osmi na třicet let.

V souvislosti s výše uvedenou změnou je vhodné rovněž zmínit nová pravidla pro odepisování osobních automobilů. Za pozitivní je možné považovat zrušení maximální povolené částky pořizovací ceny osobních automobilů 1,5 milionu Kč, ze které byli poplatníci oprávněni uplatnit daňové odpisy v případě, že celková pořizovací cena automobilu přesáhla tento limit. Osobní automobily zaevidované do majetku od 1. ledna 2008 je možné odepisovat bez ohledu na výši jejich pořizovací ceny. Tato pozitivní změna je však do jisté míry eliminována skutečností, že osobní automobily bylo nutné od 1. ledna 2008 přeřadit do 2. odpisové skupiny a odepisovat po dobu pěti let. V kontextu s výše uvedeným prodloužením minimální doby trvání finančního leasingu tak dochází k významnému prodloužení doby, za kterou poplatník uplatní výdaje spojené s pořízením osobního automobilu do daňových nákladů.

Pro poskytovatele leasingu přináší novelizovaný zákon o daních z příjmů ještě další, poměrně významnou změnu – zrušení možnosti uplatnit v případě majetku, který je předmětem finančního leasingu, časové odpisy. Zjednodušeně řečeno byl poskytovatel finančního leasingu na základě nyní již zrušeného ustanovení oprávněn uplatnit do daňových nákladů hodnotu pronajatého majetku rovnoměrně po dobu trvání smlouvy o finančním leasingu. Například osobní automobil, který byl předmětem smlouvy o finančním leasingu s dobou trvání 36 měsíců, bylo možné rovnoměrně odepsat do daňových nákladů po tuto dobu nájmu. U majetku, který je pronajat na základě smlouvy o finančním leasingu uzavřené od 1. ledna 2008, bude možné pro daňové účely uplatnit pouze lineární nebo zrychlené odpisy. Tato skutečnost bude mít v řadě poskytovatelů leasingu nejen vliv na nutnost změny metody odepisování, ale i na výpočet odložené daně. V případě, že bude pronajatý majetek odepisován pro účetní účely rovnoměrně po dobu leasingu, dojde ke vzniku rozdílu mezi výší uplatněných účetních a daňových odpisů v daném období. Tento rozdíl bude zapotřebí zohlednit ve výpočtu odloženého daňového závazku nebo pohledávky.

Pro poskytovatele leasingu přináší novelizovaný zákon o daních z příjmů ještě další, poměrně významnou změnu – zrušení možnosti uplatnit v případě majetku, který je předmětem finančního leasingu, časové odpisy. Zjednodušeně řečeno byl poskytovatel finančního leasingu na základě nyní již zrušeného ustanovení oprávněn uplatnit do daňových nákladů hodnotu pronajatého majetku rovnoměrně po dobu trvání smlouvy o finančním leasingu. Například osobní automobil, který byl předmětem smlouvy o finančním leasingu s dobou trvání 36 měsíců, bylo možné rovnoměrně odepsat do daňových nákladů po tuto dobu nájmu. U majetku, který je pronajat na základě smlouvy o finančním leasingu uzavřené od 1. ledna 2008, bude možné pro daňové účely uplatnit pouze lineární nebo zrychlené odpisy. Tato skutečnost bude mít v řadě poskytovatelů leasingu nejen vliv na nutnost změny metody odepisování, ale i na výpočet odložené daně. V případě, že bude pronajatý majetek odepisován pro účetní účely rovnoměrně po dobu leasingu, dojde ke vzniku rozdílu mezi výší uplatněných účetních a daňových odpisů v daném období. Tento rozdíl bude zapotřebí zohlednit ve výpočtu odloženého daňového závazku nebo pohledávky.

Pro poskytovatele leasingu přináší novelizovaný zákon o daních z příjmů ještě další, poměrně významnou změnu – zrušení možnosti uplatnit v případě majetku, který je předmětem finančního leasingu, časové odpisy. Zjednodušeně řečeno byl poskytovatel finančního leasingu na základě nyní již zrušeného ustanovení oprávněn uplatnit do daňových nákladů hodnotu pronajatého majetku rovnoměrně po dobu trvání smlouvy o finančním leasingu. Například osobní automobil, který byl předmětem smlouvy o finančním leasingu s dobou trvání 36 měsíců, bylo možné rovnoměrně odepsat do daňových nákladů po tuto dobu nájmu. U majetku, který je pronajat na základě smlouvy o finančním leasingu uzavřené od 1. ledna 2008, bude možné pro daňové účely uplatnit pouze lineární nebo zrychlené odpisy. Tato skutečnost bude mít v řadě poskytovatelů leasingu nejen vliv na nutnost změny metody odepisování, ale i na výpočet odložené daně. V případě, že bude pronajatý majetek odepisován pro účetní účely rovnoměrně po dobu leasingu, dojde ke vzniku rozdílu mezi výší uplatněných účetních a daňových odpisů v daném období. Tento rozdíl bude zapotřebí zohlednit ve výpočtu odloženého daňového závazku nebo pohledávky.

Jana Vlčková

manažer ve skupině daňového poradenství pro finanční instituce Deloitte Advisory

Leasing po reformě - novela zákona o DPH

Pro doplnění daňových aktualit z oblasti leasingu přinášíme ještě přehled novinek a připravovaných změn v zákoně o DPH. Nejprve shrneme změny zákona o dani z přidané hodnoty účinné od 1. ledna 2008, tedy v současné době již platné, a pak se podíváme na další připravovanou novelu zákona o DPH, tzv. novelu technickou.

Změny v zákoně o DPH od roku 2008

V balíčku reformy veřejných financí – přesněji zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů účinného od 1. ledna 2008 – došlo k několika změnám také v zákoně o DPH. Změnou pro leasingové společnosti nejvýznamnější bylo pravděpodobně zvýšení snížené sazby daně z 5 % na 9 %. S ohledem na to, že k tomuto ustanovení nebyla schválena přechodná ustanovení a zároveň zůstala v platnosti přechodná ustanovení z května 2004, došlo v praktické aplikaci k dalšímu rozdělování smluv podle data jejich uzavření a předání předmětu leasingu. Pro doplnění uvádíme, že snížená sazba daně se v současné době uplatní jen na velice omezený výčet předmětů leasingu.

Zajímavým nástrojem může být také závazné posouzení, které známe ze zákona o daních z příjmů a nově je zavedeno také pro DPH. Plát-

ce daně může požádat ministerstvo financí o závazné posouzení sazby daně, které daně zdanitelné plnění podléhá. Pro leasingové společnosti může být tento nástroj přínosem, v případě sjednávání podmínek leasingu například pro nemocnice či zdravotnické organizace, kdy předmět leasingu může podléhat snížené sazbě daně.

Další novinkou je zavedení tzv. skupinové registrace, kdy několik ekonomicky či jinak propojených osob může vytvořit skupinu, která má postavení plátce daně. Plnění mezi členy skupiny pak DPH nepodléhají a též nárok na odpočet daně je posuzován s ohledem na plnění skupiny jako celku. Jelikož jsou leasingové společnosti zpravidla členy velkých finančních korporací a v porovnání s ostatními členy mají zpravidla vysoký podíl poskytovaných zdanitelných plnění, může být zajímavé posoudit a propočítat případné výhody a nevýhody plynoucí z jejich možného zapojení do skupinové registrace.

Technická novela

V současné době prochází legislativním procesem další novela zákona o DPH, tzv. technická novela. Její účinnost je plánována od 1. ledna 2009 a její znění je doposud předmětem úprav a změn. Jelikož přináší poměrně zásadní změny pro produkty leasingových společností, je již několik měsíců předmětem žhavých diskusí. Jedná se zejména o dvě zásadní změny – nové pojetí finančního leasingu a upřesnění podmínek pro přeúčtování či tzv. přefakturaci.

V současné době je finanční leasing v českém zákoně považován za dodání zboží, nicméně se specifickou úpravou dne skutečného zdanitelného plnění ve formě tzv. dílčích plnění stanovených ve splátkovém kalendáři. Dílčí plnění jsou obvykle využívána pro poskytování služeb. Ministerstvo financí navrhuje novou úpravu finančního lea-

singu, která sjednotí výše uvedený přístup a ve všech pohledech bude finanční leasing považovat za dodání zboží. Obecně bude finanční leasing vymezen jako převod práva užití na nájemce s povinností odkupu zboží nájemcem. K uskutečnění zdanitelného plnění a povinnosti odvést daň dojde u takových plnění obecně již ke dni předání předmětu leasingu a nebude tedy možné využít dílčích plnění. V ostatních případech bude převod práva užití na nájemce s oprávněním odkupu najatého zboží (a nikoli povinností odkupu) považován za poskytnutí služby.

Současný návrh obsahuje i přechodná ustanovení, která by umožnila aplikaci nového postupu až na smlouvy uzavřené ode dne účinnosti technické novely. Přesto se domníváme, že se jedná o změnu zásadní, která může významně ovlivnit produktové portfolio leasingových společností.

Ještě se zmíníme o zpřesnění ustanovení zákona o DPH k přeúčtování. Již současný zákon vymezuje podmínky, za kterých je přeúčtování vyjímáno z předmětu daně. Technická novela pak přesouvá uvedená ustanovení pod vymezení základu daně a navíc upřesňuje podmínky, za kterých lze přeúčtované částky vyloučit ze základu daně. Ačkoli se tato změna může na první pohled jevit jako zanedbatelná, doporučujeme, aby ji leasingové společnosti podrobně prostudovaly a zvážily její možné dopady. Po prostudování nejdůležitějších změn technické novely a zvážení jejich dopadů je nutné dále sledovat průběh legislativního procesu a případné změny v diskutovaném znění.

Jana Štovičková

manažerka oddělení nepřímých daní
Deloitte Advisory

Odložená daň vznikající při převodu finančního leasingu vykazovaného podle českých předpisů na IFRS u nájemce

Základní principy odložené daně

IFRS

Problematikou odložené daně se zabývá standard IAS 12 – Daně ze zisku. Standard obecně určuje požadavky na účetní zobrazení daní ze zisku. Řeší způsob, jakým mají být zachyceny současné a budoucí daňové dopady transakcí a událostí v účetní závěrce. Standard se zabývá vykazováním splatné a odložené daně. Splatná daň představuje částku daně ze zisku splatnou nebo zpětně ziskatelnou z titulu zdanitelného zisku nebo daňové ztráty za období. Výše splatné daně se určuje vždy podle českých předpisů.

Odložená daň se obecně stanoví jako rozdíl mezi účetní hodnotou aktiv a závazků v rozvaze a jejich daňovou základnou. Vzniká, pokud zpětná ziskatelnost aktiv nebo splatnost závazků ovlivní částku zaplacené daně v budoucích obdobích. Účetní hodnota aktiv a závazků je jejich výše v rozvaze a je stanovena podle pravidel IFRS. Daňová základna aktiv nebo závazků je částka přisuzovaná těmto aktivům nebo závazkům pro daňové účely a stanoví se podle českých předpisů.

Odložený daňový závazek vzniká ze všech přechodných zdanitelných rozdílů mezi účetní hodnotou aktiv a závazků a jejich daňovou základnou. Odložená daňová pohledávka vzniká z nevyužitých daňových ztrát nebo odpočtů a odčitatelných rozdílů mezi účetní hodnotou aktiv a závazků a jejich daňovou základnou. V případě, že:

- účetní hodnota aktiva je nižší než jeho daňová základna, vzniká odložená daňová pohledávka;
- účetní hodnota aktiva je vyšší než jeho daňová základna, vzniká odložený daňový závazek;

- účetní hodnota závazku je nižší než jeho daňová základna, vzniká odložený daňový závazek;
- účetní hodnota závazku je vyšší než jeho daňová základna, vzniká odložená daňová pohledávka.

Tento standard vyžaduje zachycení odloženého daňového závazku v plné výši (s drobnými výjimkami). Odložená daňová pohledávka se vykáže pouze v případě, kdy lze předpokládat, že budou k dispozici dostatečné zdanitelné zisky, aby mohla být realizována.

Odložené daňové pohledávky a závazky se oceňují ve vyšší daňové sazby, o které se předpokládá, že bude platná pro období, ve kterém bude pohledávka realizována nebo závazek splatný. Běžně se používá daňová sazba, která je platná v daném zdaňovacím období. Pokud v budoucnosti dojde k její změně, je nutno přepočítat částky v minulých obdobích. Úpravy se promítnou do výsledovky. Odložené daňové pohledávky a závazky se nediskontují.

Odložená daň se vykáže:

- ve výsledovce, pokud se související transakce také vykazuje ve výsledovce;
- vlastním kapitálu, pokud je související transakce také vykázána ve vlastním kapitálu;
- jako snížení nebo zvýšení goodwillu, pokud se vztahuje k transakci, která je podnikovou kombinací.

Přímo do vlastního kapitálu se účtuje splatná a odložená daň, která se vztahuje např. k přecenění pozemků, budov a zařízení (IAS 16 – Pozemky, budovy a zařízení), ke změně účetních pravidel a opravě chyb (IAS 8 – Účetní pravidla, změna v účetních odhadech a chyby) a ke kursovým rozdílům (IAS 21 – Dopady změn směnných kurzů cizích měn).

České předpisy

Základní principy stanovení odložené daně podle českých předpisů jsou srovnatelné s IFRS.

Základní principy finančního leasingu podle českých předpisů a IFRS u nájemce

IFRS

Podle IFRS se finanční leasing při prvotním vykázání zachytí jako aktivum a závazek ve stejné výši v rozvaze nájemce v nižší z následujících částek:

- současná hodnota minimálních leasingových plateb (jako diskontní sazba se použije implicitní úroková míra leasingu, pokud ji lze určit, nebo přírůstková výpůjční úroková sazba u nájemce);
- reálná hodnota aktiva.

Nic osobního, slečno. Ale nutně potřebujeme auditorské spisy právě z té horní police. Kresba I. Svoboda

Minimální leasingové platby představují součet všech plateb po dobu trvání leasingové smlouvy, které je nájemce povinen zaplatit nebo k jejichž zaplacení může být vyzván s výjimkou podmíněného nájemného, nákladů na služby a daní, které jsou placeny a refundovány pronajímateli. Součástí minimálních leasingových plateb je i zůstatková hodnota pronajatého aktiva. Následně je leasingová platba rozdělena na splátku úroku, která se vykazuje jako náklad ve výsledovce a na splátku závazku, která se vykazuje jako snížení závazku. Aktivum je odpisováno po dobu použitelnosti. Odpisy se vykazují ve výsledovce jako náklad. Ve výsledovce podle IFRS jsou tedy vykázány odpisy a úroky.

České předpisy

Finanční leasing podle českých předpisů je vykázán jako aktivum v účetní závěrce pronajímatele. V účetní závěrce nájemce se vykazují pouze příslušné leasingové platby jako náklad (popř. časové rozlišení akontace). Po vysvětlení základních principů odložené daně a finančního leasingu u nájemce přejdeme na vysvětlení odložené daně vznikající při finančním leasingu.

Odložená daň u finančního leasingu

U finančního leasingu vykazaného podle IFRS (vzhledem k finančnímu leasingu podle českých předpisů) vzniká odložená daň z titulu přechodných rozdílných nákladů vykazovaných v účetnictví a při výpočtu daně z příjmu. Při stanovení odložené daně můžeme vycházet v podstatě ze dvou metod: rozvahové (preferována IFRS a českými předpisy) a výsledkové. Při použití obou metod dostaneme stejné výsledky. Celkovou situaci budeme ilustrovat na následujícím příkladu.

PŘÍKLAD

Nájemce N pořídil na finanční leasing dne 1. 1. 2007 výrobní linku. Pořizovací cena výrobní linky činí 9 000 tis. Kč. Leasingové platby jsou placeny vždy 31. 12. po dobu 5 let ve výši 2 500 tis. Kč. Nájemce odpisuje výrobní linku na 6 let a zbytková hodnota je rovna nule. Implicitní úroková míra leasingu byla vypočtena

na 12,05 %. Jakým způsobem bude tento leasing vykázán podle IFRS? Jakým způsobem bude vykázána odložená daň vztahující se k tomuto leasingu?

Předmět leasingu	(v tis. Kč) výrobní linka
Datum pořízení	1. 1. 2007
Pořizovací cena	9 000
Platby (na konci roku)	5 x 2 500
Doba odpisování	6 let
Zbytková hodnota	0
Implicitní úroková míra	12,05 %

Vykázání podle IFRS

– výše účetních hodnot aktiv a závazků

Výše účetních hodnot závazků viz tabulka 1

Příklad výpočtu hodnot a účtování v tabulce 1 k 31. 12. 2007:

Účetní hodnota závazku na počátku období (k 1. 1. 2007) je ve výši 9 000 tis. Kč, což odpovídá reálné hodnotě nákladního automobilu k datu pořízení. Finanční úrok vypočítáme vynásobením částky 9 000 tis. Kč implicitní úrokovou mírou leasingu ve výši 12,05 % ($9\,000 \times 12,05\% = 1\,085$). Splátka představuje skutečnou platbu za rok 2007 a závazek na konci období dostaneme součtem závazku na počátku období a úroku a odečtením platby ($9\,000 + 1\,085 - 2\,500 = 7\,585$).

Účtování:

- Částka 9 000 tis. Kč bude vykázána na jedné straně jako aktivum a na druhé straně jako závazek.
- Platba ve výši 2 500 tis. Kč bude na jedné straně vykázána jako snížení finančních prostředků a na druhé straně bude rozdělena na částku úroku ve výši 1 085 tis. Kč, která se vykáže ve finančních nákladech a na částku 1 415 tis. Kč, která sníží závazek.

Výše účetních hodnot závazků – tabulka 1 (v tis. Kč)

Období	A=D z předchozího období Účetní hodnota závazku na počátku období	B=Ax0,1205 Úrok	C Splátka	D=A+B-C Účetní hodnota závazku na konci období
1. 1. - 1. 1. 2007	9 000	0	0	9 000
1. 1. - 31. 12. 2007	9 000	1 085	2 500	7 585
1. 1. - 31. 12. 2008	7 585	913	2 500	5 998
1. 1. - 31. 12. 2009	5 998	723	2 500	4 221
1. 1. - 31. 12. 2010	4 221	509	2 500	2 230
1. 1. - 31. 12. 2011	2 230	270	2 500	0
1. 1. - 31. 12. 2012	0	0	0	0
Celkem		3 500	12 500	

Výše účetních hodnot aktiv – tabulka 2 (v tis. Kč)

Období	Požizovací cena	Oprávky	Účetní hodnota aktiva	Roční odpis
1. 1. - 1. 1. 2007	9 000	0	9 000	0
1. 1. - 31. 12. 2007	9 000	1 500	7 500	1 500
1. 1. - 31. 12. 2008	9 000	3 000	6 000	1 500
1. 1. - 31. 12. 2009	9 000	4 500	4 500	1 500
1. 1. - 31. 12. 2010	9 000	6 000	3 000	1 500
1. 1. - 31. 12. 2011	9 000	7 500	1 500	1 500
1. 1. - 31. 12. 2012	9 000	9 000	0	1 500

Roční odpis je vypočten jako $9\,000/6 = 1\,500$
a je účtován do nákladů proti oprávkám.

Celkový náklad ve výsledovce podle IFRS za jednotlivá období – tabulka 3 (v tis. Kč)

Období	Odpis	Úrok	Celkem
1. 1. - 1. 1. 2007	0	0	0
1. 1. - 31. 12. 2007	1 500	1 085	2 585
1. 1. - 31. 12. 2008	1 500	913	2 413
1. 1. - 31. 12. 2009	1 500	723	2 223
1. 1. - 31. 12. 2010	1 500	509	2 009
1. 1. - 31. 12. 2011	1 500	270	1 770
1. 1. - 31. 12. 2012	1 500	0	1 500
Celkem	9 000	3 500	12 500

Vykázání podle českých předpisů – výše daňových základů aktiv a závazků**Výše splátek v jednotlivých letech – tabulka 4 (v tis. Kč)**

Období	Splátka
1. 1. - 31. 12. 2007	2 500
1. 1. - 31. 12. 2008	2 500
1. 1. - 31. 12. 2009	2 500
1. 1. - 31. 12. 2010	2 500
1. 1. - 31. 12. 2011	2 500
1. 1. - 31. 12. 2012	0

Podle českých předpisů se každoročně v nákladech vykáže stejná částka ve výši splátek. Tato částka bude i daňovým nákladem.

Daňové základny aktiv a závazků – tabulka 5 (v tis. Kč)

Období	Daňové základny aktiv a závazků
1. 1. - 1. 1. 2007	12 500
1. 1. - 31. 12. 2007	10 000
1. 1. - 31. 12. 2008	7 500
1. 1. - 31. 12. 2009	5 000
1. 1. - 31. 12. 2010	2 500
1. 1. - 31. 12. 2011	0
1. 1. - 31. 12. 2012	0

Pro účely výpočtu odložené daně rozvahovou metodou stanovíme celkovou hodnotu splátek, které bude možno daňově odečíst v následujících obdobích. Tyto hodnoty budou představovat daňové základny aktiv a závazků.

Výpočet odložené daně rozvahovou metodou – tabulka 6 (v tis. Kč)

Sloupec	A	B	C=A-B	D	E=D-A	F=C+E	G=0,21xF
Období	Daňová základna aktiva a závazku (tabulka 5)	Účetní hodnota aktiva (tabulka 2)	Rozdíl I.	Účetní hodnota závazku (tabulka 1)	Rozdíl II.	Součet rozdílu	Výše odložené daně v rozvaze
1. 1. - 1. 1. 2007	12 500	9 000	3 500	9 000	-3 500	0	0
1. 1. - 31. 12. 2007	10 000	7 500	2 500	7 585	-2 415	85	18
1. 1. - 31. 12. 2008	7 500	6 000	1 500	5 998	-1 502	-2	0
1. 1. - 31. 12. 2009	5 000	4 500	500	4 221	-779	-279	-59
1. 1. - 31. 12. 2010	2 500	3 000	-500	2 230	-270	-770	-162
1. 1. - 31. 12. 2011	0	1 500	-1 500	0	0	-1 500	-315
1. 1. - 31. 12. 2012	0	0	0	0	0	0	0

Odloženou daň v rozvaze vypočteme součtem „rozdílu daňové základny aktiva a účetní hodnoty aktiva“ a „rozdílu účetní hodnoty závazku a daňové základny závazku“. Znaménko mínus představuje odložený daňový závazek. Při výchozím vykázání leasingu je odložená daň rovna 0.

Výpočet odložené daně výsledkovou metodou – tabulka 7 (v tis. Kč)

Sloupec	A	B	C=A-B	D=Cx0,21	E=kumulativně sloupec D
Období	Celkový náklad podle IFRS (účetní) (tabulka 3)	Celkový náklad podle českých předpisů (daňový) (tabulka 4)	Rozdíl	Odložená daň (výsledovka)	Odložená daň - kumulativně (rozvaha)
1. 1. - 1. 1. 2007	0	0	0	0	0
1. 1. - 31. 12. 2007	2 585	2 500	85	18	18
1. 1. - 31. 12. 2008	2 414	2 500	-86	-18	0
1. 1. - 31. 12. 2009	2 223	2 500	-277	-58	-59
1. 1. - 31. 12. 2010	2 009	2 500	-491	-103	-162
1. 1. - 31. 12. 2011	1 770	2 500	-730	-153	-315
1. 1. - 31. 12. 2012	1 500	0	1 500	315	0
Celkem	12 500	12 500	0	0	0

Odloženou daň vypočteme z rozdílu celkových a účetních a daňových nákladů v daném roce. Při výchozím vykázání leasingu je odložená daň rovna 0.

Porovnání výsledků

Při použití obou metod dostaneme stejné výsledky. V případě finančního leasingu je použití výsledkové metody jednodušší. Čím více se liší doba odpisování od doby leasingu, tím vyšší je odložená daň.

Účtování leasingu z pohledu IFRS

Dlouhodobá hmotná aktiva		Závazek	
1.	9 000	2.	9 000
		5.	1 415
		8.	1 777
		11.	1 991
		14.	2 230

Odpisy		Oprávek	
3.	1 500		1 500
6.	1 500		1 500
9.	1 500		1 500
12.	1 500		1 500
15.	1 500		1 500
17.	1 500		1 500

Úrok		Bankovní účty	
2.	1 085		2 500
5.	913		2 500
8.	723		2 500
11.	509		2 500
14.	270		2 500

Odložená daň (rozvaha)		Odložená daň (výsledovka)	
4.	18	7.	18
	58	10.	58
	103	13.	103
	153	16.	153
18.	315		315

Operace	Popis
1.	Výchozí zachycení leasingu k 1. 1. 2007.
2.	Zaúčtování platby k 31. 12. 2007. Platba je rozdělena na úrok a splátku závazku.
3.	Zachycení opravek a odpisů 31. 12. 2007.
4.	Zachycení odložené daňové pohledávky 31. 12. 2007.
5.	Zaúčtování platby k 31. 12. 2008. Platba je rozdělena na úrok a splátku závazku.
6.	Zachycení opravek a odpisů k 31. 12. 2008
7.	Zachycení odloženého daňového závazku k 31. 12. 2008.
8.	Zaúčtování platby k 31. 12. 2009. Platba je rozdělena na úrok a splátku závazku.
9.	Zachycení opravek a odpisů 31. 12. 2009.
10.	Zachycení odloženého daňového závazku 31. 12. 2009.
11.	Zaúčtování platby k 31. 12. 2010. Platba je rozdělena na úrok a splátku závazku.
12.	Zachycení opravek a odpisů 31. 12. 2010.
13.	Zachycení odloženého daňového závazku 31. 12. 2010.
14.	Zaúčtování platby k 31. 12. 2011. Platba je rozdělena na úrok a splátku závazku.
15.	Zachycení opravek a odpisů 31. 12. 2011.
16.	Zachycení odloženého daňového závazku 31. 12. 2011.
17.	Zachycení opravek a odpisů 31. 12. 2012.
18.	Zachycení odložené daňové pohledávky 31. 12. 2012.

Ing. Radka Loja, FCCA
auditor, osv. č. 1889

Čekají nás změny ve vykazování leasingu podle IFRS?

Na výše uvedenou otázku se hledá odpověď těžko. Možná ano, možná ne.

Rada pro mezinárodní účetní standardy (IASB) otevřela diskusi o vykazování leasingu podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) a důvodem pro otevření diskuse jsou zejména rozdíly mezi vykazováním finančního a operativního leasingu. Jen ve zkratce – dnešní standard IAS 17 rozděluje leasing na operativní a finanční, a upravuje vykazování pro oba druhy leasingu odlišně. U finančního leasingu je majetek, který je jeho předmětem, uveden v rozvaze nájemce, u operativního je uveden v rozvaze pronajímatele. Rozdílný přístup je také při vykazování souvisejících nákladů a výnosů.

Podle názoru IASB jsou důsledkem dnešního stavu zejména následující nesprávnosti:

- Nesoulad s ostatními standardy IFRS – podle IFRS by měla společnost vykázat veškerý majetek, z kterého jí plyne ekonomický užitek, bez ohledu na právní vlastnictví. V případě operativního leasingu vykazovaného podle IAS 17 toto není splněno.
- Nepřesné rozlišení operativního a finančního leasingu – standard IAS 17 neuvádí přesnou definici ani měřitelná kritéria pro klasifikaci leasingu. Ve velké míře je nutno postupovat subjektivně a klasifikace se tedy může v obdobných případech lišit.
- Rozdílné vykazování operativního a finančního leasingu – finanční a operativní leasing je vykazován velmi odlišně. Účetní výkazy společností se tak velmi liší v závislosti na tom, kterou formu leasingu společnosti využívají.
- Nesrovnatelnost účetních výkazů – pro jejich uživatele představuje odlišný přístup k finančnímu a operativnímu leasingu kompli-

kaci při posuzování finančních ukazatelů společnosti. Je nutné provádět úpravy výkazů, aby byly pro různé společnosti srovnatelné. Tyto úpravy dělají při svých analýzách například ratingové agentury.

Jak bylo již výše uvedeno, hlavním a rozhodujícím důvodem nespojenosti IASB je rozdílné vykazování leasingu v účetních výkazech společností. Podle IASB je žádoucí účetní přístup upravit už vzhledem k velkým objemům majetku pořízeného formou operativního leasingu (podle různých zdrojů se hodnota majetku na operativní leasing, který není vykázán v rozvahách společností a které jej používají, odhaduje 1,24 bilionu USD).

Jako základní princip budoucího řešení IASB navrhuje stejné vykazování finančního a operativního leasingu, to znamená, že se nebude provádět klasifikace na operativní a finanční leasing, ale oba druhy budou vykazovány shodně.

Proto IASB nezvažuje pouze jeden návrh řešení, ale rovnou několik možných modelů. Čtyři možná řešení jsou:

- Právo užívání („right to use“) – nájemce vykazuje právo užívat majetek držený v rámci leasingu v aktivech, a zároveň vykazuje závazek z titulu leasingových plateb po dobu trvání leasingu.
- Celkové aktivum („whole asset“) – nájemce vykazuje v aktivech dlouhodobý hmotný majetek držený v rámci leasingu, zároveň vykazuje závazek z titulu leasingových plateb po dobu trvání leasingu a povinnost vrátit předmět leasingu po ukončení smlouvy u operativního leasingu, tedy obdoba dnešního způsobu vykazování finančního leasingu.
- Prováděcí smlouva („executory contract“) – nájemce nevykazuje majetek držený v rámci lea-

singu, vykazuje pouze náklady po dobu trvání leasingu, tedy obdoba dnešního způsobu vykazování operativního leasingu.

- Současný model – finanční a operativní leasing je vykazován rozdílně (současné řešení IAS 17).

Za vzorové řešení považuje IASB model práva užívání. Nicméně pro jeho aplikaci (a nejen jeho) zůstává stále řada otevřených otázek. Jako hlavní je možno uvést:

- Vykázání práva užívání – bude se jednat o nehmotné aktivum, nebo bude vykázáno jako hmotný majetek, tj. stejně jako majetek držený v rámci leasingu, nebo bude vykazováno podle nějakého zcela nového modelu?
- Ocenění práva užívání – bude oceněno reálnou hodnotou (hodnotou kontraktu), nebo amortizovanou hodnotou? Bude se odepisovat, nebo bude posuzováno jako finanční aktivum?
- Ocenění závazku z leasingu – bude oceněn reálnou, nebo amortizovanou hodnotou? Bude posuzován jako finanční závazek, nebo jiný závazek?

Stejně tak jsou pochybnosti o vykazování nákladů a výnosů z leasingu. Obecně se však předpokládá přijetí řešení obdobné současné úpravě finančního leasingu podle IAS 17. V každém případě, a zejména pokud dojde ke změně ve směru preferovaného návrhu IASB a předměty operativního leasingu budou vykazovány v rozvaze nájemců, lze očekávat následující dopady:

- Změna postupů účtování a informačních systémů – všechny společnosti poskytující i užívající leasing, které sestavují účetní závěrku v souladu s IFRS, budou nuceny ke změně postupů účtování a zřejmě i k úpravě informačních systémů. Dopad těchto změn bude závislý na významu leasingu

pro jednotlivé společnosti. Dopad bude určitě zásadní pro leasingové společnosti.

- Změna struktury výkazů podle IFRS – u všech společností, které poskytují nebo užívají leasing, dojde ke změně struktury výkazů. Tato změna bude nejvýraznější u společností, které používají nebo poskytují operativní leasing. U nájemců operativního leasingu dojde k nárůstu majetku, který dříve v aktivech vykazován nebyl. Dojde tedy i ke změny ukazatelů, které jsou závislé na hodnotě majetku (např. ROA).
- Dopad na obchodní aktivity – je těžké odhadnout dopady účetního standardu na obchodní aktivity jednotlivých společností. V tomto případě bude hlavním dopad zřejmě na poskytovatele operativního leasingu, protože jimi poskytovaný způsob financování přestane být specifický

z hlediska vykazování u nájemců, a ti mohou zvolit jiné způsoby financování, například z bankovních úvěrů.

Obrázek o názoru odborné veřejnosti jsme si mohli udělat na konferenci asociace evropských leasingových společností Leaseurope, která proběhla 5. listopadu 2007 v Bruselu. Na konferenci vystoupili zástupci klasických leasingových společností, společností specializovaných na operativní leasing, finančních a leasingových společností výrobců, poradců a auditorů, a samozřejmě i zástupci IASB a ostatních orgánů podílejících se na tvorbě standardů. Zejména z úst zástupců leasingových společností zazněla kritika navrhaného řešení, které podle nich vyvolá komplikace s použitím výkazů a způsobí dodatečné náklady (např. na změnu informačních

systemů). Největší obavy z úprav mají poskytovatelé operativního leasingu, a to hlavně z dopadu standardu na jejich obchodní aktivity. Velmi často také byla zmíněna obava ze stále komplikovanějších standardů IFRS. Místo zjednodušení stávající úpravy se můžeme dočkat složitějšího a v některých ohledech i subjektivnějšího přístupu. O dalším vývoji se dozvíme v průběhu letošního roku. V roce 2008 je očekáváno vydání Diskusního materiálu (Discussion Paper) a Zveřejněného návrhu (Exposure Draft). Platnost nového standardu se předpokládá mezi roky 2009 až 2012, a soudě podle současného vývoje – spíše v horizontu kolem roku 2012.

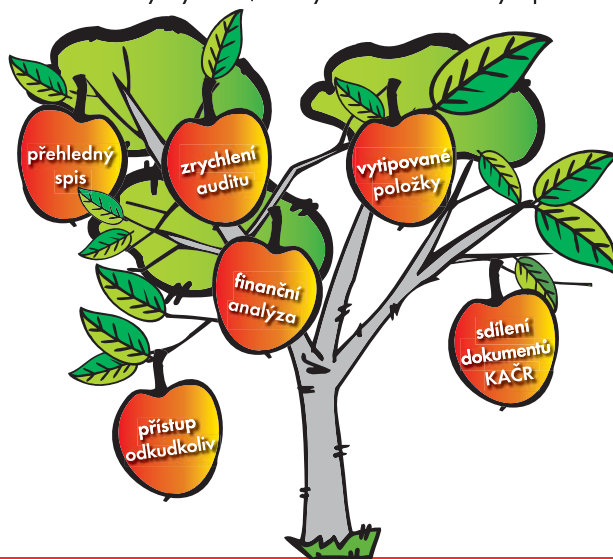
Ing. David Batal, ACCA

senior manager
Deloitte Audit

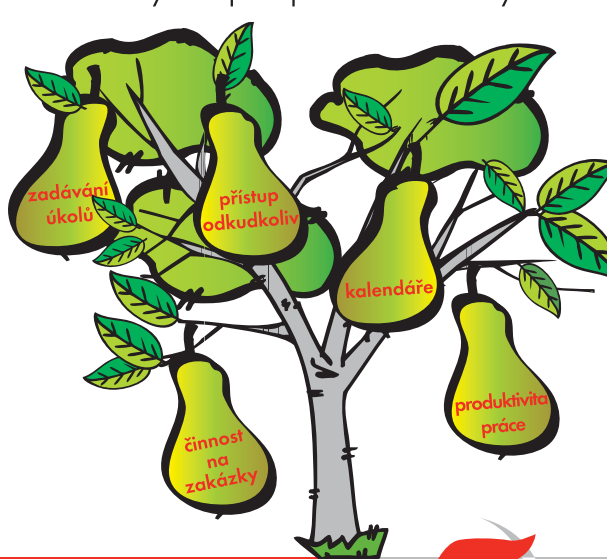
Fragaria – software, který usnadňuje Vaši činnost

auditorský systém, který se skutečně vyvíjí

interní systém pro správu chodu firmy

Fragaria s.r.o.

info@fragaria.cz, www.fragaria.cz

Vznik závazku vůči společníkovi při nepeněžitém vkladu

Právo

Obchodní zákoník od roku 2001 umožňuje, aby při **nepeněžitých** vkladech rozdíl mezi hodnotou nepeněžitého vkladu a jmenovitou hodnotou akcií, které mají být vydány akcionáři jako protiplnění, byl vyplacen upisovateli, a to podle § 163a odst. 3.

§ 163a Emisní kurs akcie

(3) Rozdíl mezi hodnotou nepeněžitého vkladu a jmenovitou hodnotou akcií, které mají být vydány akcionáři jako protiplnění, se považuje za emisní ážio, pokud stanoví, zakladatelská smlouva nebo zakladatelská listina anebo usnesení valné hromady neurčují, že tento rozdíl nebo jeho část je společnost povinna vyplatit upisovateli anebo že jde o tvorbu rezervního fondu.

Zákon o dani z příjmů (dále ZDP)

Právnícká osoba

ZDP řeší od 1. 1. 2004 tento příjem v § 24 odst. 7 pro právníckou osobu snížením nabývací ceny podílu. Pokud již není možno uplatnit snížení nabývací ceny podílu, protože podíl je již nula, je nutno příjem i u právnícké osoby zdanit. Otázkou je, kdy a jak? V návaznosti na § 23, odst. 3 písm. a) bod 8 ZDP se nejprve snižuje daňová nabývací cena. Pokud daňová nabývací cena nedostačuje (je dosaženo záporné hodnoty nabývací ceny vkladu), rozdíl se zdaní v obecném základu daně v okamžiku splacení vkladu v případě existujících společností nebo ke dni vzniku společnosti u společností nově vzniklých.

Fyzická osoba

Pro fyzickou osobu ZDP situaci neřeší snížením nabývací ceny podílu a lze předpokládat, že fyzická osoba musí celý tento příjem zdanit.

Otázkou je, kdy a jak?

Poplatník, který nevede účetnictví, zvyšuje rozdíl mezi příjmy a výdaji na základě znění § 5 odst. 10 písm. d) ZDP o částku vyplácenou obchodní společností. Tento poplatník tedy zvyšuje základ daně o částku vyplácenou a skutečně přijatou.

Upozorňujeme, že zákon není v této části zcela jednoznačný a lze se setkat i s jiným výkladem. Přesto se domníváme, že náš názor je správný.

ZDP § 24, závěrečná část textu odstavce 7

Nabývací cena se u poplatníků uvedených v § 17 snižuje o rozdíl mezi oceněním nepeněžitého vkladu a vyšší vkladu vyplácený obchodní společností společníkovi nebo družstvem členovi družstva⁹⁴⁾ nebo o část tohoto rozdílu, a dále o doplatek na dorovnání nebo dorovnání v penězích, na který vznikne poplatníkovi nárok podle zvláštního právního předpisu,^{70a)} pokud byl tento dopla-

Příklad – právnická osoba

	Propočet	tis. Kč
Nabývací cena podílu		1 000
Ocenění nepeněžitého vkladu u nové společnosti	7 000	
Výše vkladu	-5 000	
Rozdíl mezi oceněním nepeněžitého vkladu a vyšší vkladu	2 000	
Z toho		
- Snížení nabývací ceny podílu (§ 24 odst. 7 ZDP až do výše (daňové) pořizovací ceny podílu, tj. daňové zůstatkové ceny budovy	1 000	-1 000
- Zvýšení základu daně o rozdíl mezi vyplácenou částkou a snížením (daňové) nabývací ceny podílu	1 000	
Výsledná nabývací cena podílu		0

Příklad – fyzická osoba

	Propočet	tis. Kč
Nabývací cena podílu		1 000
Ocenění nepeněžitého vkladu u nové společnosti	7 000	
Výše vkladu	-5 000	
Rozdíl mezi oceněním nepeněžitého vkladu a vyšší vkladu	2 000	
Z toho		
- Snížení nabývací ceny podílu (§ 24 odst. 7 ZDP až do výše (daňové) pořizovací ceny podílu, tj. daňové zůstatkové ceny budovy NELZE APLIKOVAT U FYZICKÉ OSOBY	0	0
- Zvýšení základu daně o rozdíl mezi vyplácenou částkou a snížením (daňové) nabývací ceny podílu	2 000	
Výsledná nabývací cena podílu		1 000

tek na dorovnání nebo dorovnání v penězích zaúčtován v rozvaze. Nabývací cena nedosahuje záporných hodnot. Vkladem se pro účely tohoto zákona rozumí vklad do základního kapitálu včetně jiného plnění ve prospěch vlastního kapitálu.

ZDP § 23 odst. 3 písm. a) – Výsledek hospodaření se zvyšuje

(8) rozdíl mezi oceněním nepeněžitého vkladu a vyšší vkladu vyplácený obchodní společností společníkovi nebo družstvem členovi družstva⁹⁴⁾ nebo část tohoto rozdílu, o který nebyla snížena nabývací cena podílu (§ 24 odst. 7), a to ke dni vzniku obchodní společnosti nebo družstva při založení nové obchodní společnosti nebo družstva, v ostatních případech ke dni splacení vkladu.⁷⁰⁾

Toto se nevztahuje na poplatníky uvedené v § 2,

(4) Do základu daně podle odstavce 1 **se nezahrnují** j) u poplatníka uvedeného v § 17 částka zaúčtovaná ve prospěch výnosů ve výši vkladu vyplácená obchodní nepeněžitým vkladu a výši vkladu vyplácená obchodní společností společníkovi nebo družstvem členovi družstva,⁹⁴⁾ pokud se o ni snižuje nabývací cena podílu,

ZDP § 5 (10) Rozdíl mezi příjmy a výdaji **se zvyšuje o** d) částku ve výši ocenění nepeněžitým vkladu sníženou o výši vkladu, která je vyplácená obchodní společností společníkovi nebo družstvem členovi družstva.

Zákon o dani z převodu nemovitosti

Jednou z výhod nepeněžitých vkladů nemovitostí je jejich osvobození od daně z převodu nemovitosti u části, která je vložena do základního kapitálu. Osvobození lze uplatnit, pokud si společník ponechá svoji účast (podíl) na společnosti po dobu pěti let. Daň z převodu činí v současné době 3 % ze základu daně. V případě vkladů jinam než do základního kapitálu tedy například do emisního ážia, do fondů nebo jinam v rámci vlastního kapitálu nelze osvobození uplatnit. Osvobození nelze také uplatnit v případě, který řešíme v našem příkladu, tj. u části, která se vrací společníkovi. Samostatným problémem v praxi je vklad podniku nebo jeho části a daň z převodu nemovitostí. Obecně platí, že v případě, kdy je předmětem vkladu dle § 59 obchodního zákoníku nemovitost, je tento vklad osvobozen od daně z převodu nemovitostí podle § 20 odst. 6 písm. e) zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí za podmínky, že jde o vklady vložené podle obchodního zákoníku do základního kapitálu. Uvedené osvobozovací ustanovení se vztahuje i na vklady podniku či jejich části dle § 59 odst. 5 obchodního zákoníku.

Pokud vás zajímá problematika vkladů podniků, podívejte se na příspěvek projednávaný na koordinačním výboru ze dne 13. 2. 2008 č. 220/13.02.08 – Vklad podniku nebo jeho části a daň z převodu nemovitostí předložený Ing. Janou Skálovou, daňovou poradkyní, č. osvědčení 332 a Ing. Jiřím Nesrovnalem, daňovým poradcem, č. osvědčení 1757, který lze nalézt na www.mfcr.cz.

Zákon ČNR č. 357/1992 Sb. o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí § 20

(6) Od daně darovací a daně z převodu nemovitostí jsou osvobozeny

e) vklady vložené podle zvláštního zákona^[ObchZ] do základního kapitálu obchodních společností nebo družstev (dále jen „vklad“). Je-li vkladem nemovitost, osvobození se neuplatní, jestliže do pěti let od vložení vkladu zanikne účast společníka obchodní společnosti nebo člena v družstvu (dále jen „společník“), s výjimkou případu úmrtí společníka, a nemovitost není společníku vrácena. Osvobození zůstává zachováno, dojde-li ke změně obchodní společnosti na veřejné

neziskové ústavní zdravotnické zařízení. Po dobu těchto pěti let neběží lhůta pro vyměření daně. Zanik účasti ve společnosti nebo členství v družstvu do pěti let od vložení nemovitosti jako vkladu je společník povinen oznámit do 30 dnů ode dne zániku účasti nebo členství místně příslušnému správci daně; součástí tohoto oznámení je i sdělení o způsobu vypořádání.

§ 10 Základ daně

(1) Základem daně z převodu nemovitostí je h) v případě vkladu nemovitosti do společnosti s ručením omezeným nebo do akciové společnosti, hodnota určená posudkem znalce podle obchodního zákoníku.^[§ 59 ObchZ]

Účtování – právnická osoba (Příklad)

Vznikla společnost s.r.o. založená dvěma společníky, společník A vložil nemovitost jako nepeněžitý vklad v hodnotě podle posudku znalce 7 000 tis. Kč a druhý společník B peněžitý vklad 5000 tis. Kč. Zakladatelská smlouva určila, že základní kapitál bude ve výši 10 000 tis. Kč a 2 000 tis. Kč budou vráceny společníkovi A. Podíl obou společníků bude 5 000 tis. Kč, tj. 50 % vzhledem k celku. Nabývací cena podílu je u společníka A 1 000 tis. Kč (daňová zůstatková cena vložené nemovitosti).

Účtování u vkladatele – s.r.o.

Text	Částka v Kč (tis.)	MD	Dal
Počáteční zůstatek vkládané nemovitosti	6 000	021	
Počáteční zůstatek oprávek	3 000		081
Převzetí vkladu - podrozvahová evidence	-	-	-
Splacení nepeněžitým vkladu - v zůstatkové (účetní) ceně; vlastnictví přechází podáním prohlášení vkladatele na katastrální úřad	3 000	378	081
splacení = předání nemovitostí + písemné prohlášení vkladatele s úředně ověřeným podpisem			
Vyřazení nemovitosti z evidence v pořizovací ceně	6 000	081	021
Vznik společnosti - právní účinnost zápisu na soudu	1 000	061	367
Netto hodnota (3000 - 2000)			
Odúčtování splacených vkladů	1 000	367	378
Přijetí peněz od nově vzniklé společnosti	2 000	221	378

Vzhledem ke skutečnosti, že účetní předpisy neřeší konkrétně tento případ, nabízí se několik řešení. Výbor pro metodiku se přiklání k uvedené variantě. Jedním z důvodů je správné ocenění finanční investice v pořizovací hodnotě tj. 1 000 tis. Kč.

Ing. Pěva Pokorná

auditorka, osv. č. 1149

Změny v kontrole a auditu strukturálních fondů

Úvod

Legislativa Evropských společenství (ES) pro nové období strukturálních fondů (SF) přináší výrazné změny v oblasti řídicího a kontrolního prostředí. Jde především o celkové zpřesnění kontrolního rámce a zásadní změny v systému auditu. Tyto koncepční změny jsou doprovázeny i výrazným zvýšením odpovědnosti členských států za řízení, kontrolu a audit SF. Neuspokojivý stav řízení, kontroly a auditu SF (jak v nových, tak ve starých členských zemích) je jedním z hlavních důvodů, proč externí auditor ES (Evropský účetní dvůr – EÚD) již několik let odmítá poskytnout výrok k závěrečnému účtu ES (tzv. prohlášení o věrohodnosti, které je obecně známo pod svou francouzskou zkratkou DAS – déclaration d'assurance), popř. dává výrok s výhradou. EÚD mimo jiné odhaduje, že nesprávně použitých prostředků SF je okolo 10 %.

Nové změny s sebou přinášejí i zajímavé dopady pro finanční (externí) auditory. Povaha těchto změn a jejich dopadů je taková, že si dle našeho názoru zaslouží zvýšenou pozornost auditorů obce.

Dopady lze zjednodušeně (pro účely tohoto článku) rozdělit na tři oblasti:

- (i) Nutnost znalosti prostředí,
- (ii) Blízká metodologie,
- (iii) Zvýšení poptávky po externě-auditorských službách.

Nutnost znalosti prostředí

Jedním ze základních auditorských principů a zároveň i kodifikovaným pravidlem (viz např. standard ISA 315) je nutnost správně a úplně pochopit auditovaný subjekt, jeho vnější a vnitřní prostředí a rizika, která ovlivňují pravděpodobnost vzniku významné nesprávnosti. Jedním z klíčových prvků tohoto pochopení je znalost řídicího a kontrolního prostředí auditovaného subjektu (standard ISA 315 mu věnuje největší pozornost a účetní skandály z počátku tohoto století jeho význam ještě umocnily). Jak je řídicí a kontrolní systém (ŘKS) a jeho audit vlastně definován v nových podmínkách? Zmíněný tlak EÚD (a zprostředkovaně i tlak Evropského parlamentu) nachází svůj výrazný odraz v legislativě upra-

vující ŘKS strukturálních fondů. Stanovisko EÚD o jednotném auditu (tzv. Single Audit Opinion) je do legislativy promítnuto zavedením nové logické provázané struktury ŘKS a související architektury ujištění o jeho fungování v rámci implementační struktury (viz obrázek 1). Jsou zde na jedné straně od sebe jasně odděleny linie řízení, kontroly a auditu, které jsou ovšem na straně druhé spolu efektivně provázány tak, aby ve svém souhrnu poskytovaly zvýšenou úroveň ujištění o správnosti a legálnosti čerpání dotací.

Jsou tak od sebe odděleny činnosti v odpovědnosti řídicích orgánů (vč. kontrol správnosti výdajů u příjemců dotací) – tzv. primární kontrolní systém a linie auditu tohoto primárního systému (tzv. sekundární auditní systém) zajišťovaný vládou jmenovaným auditním orgánem (v ČR ministerstvo financí), popř. subjekty auditním orgánem pověřenými (v ČR útvary auditu ministerstev a regionálních rad). Adekvátnost primárního a sekundárního systému a systému certifikace výdajů pro Evropskou komisi je pak ověřován centrálními audity spolehlivosti ze strany auditního orgánu. Nastavení a fungování ŘKS operačních programů je dále ověřováno ze strany ES, a to ze strany Evropské komise (výkonné vedení) a ze strany auditora, tj. EÚD (viz obrázky č. 1 a 2).

Přes celkové zpřehlednění zůstává systém ŘKS poměrně komplikovaný, a to i částečně díky způsobu transpozice do prostředí České republiky. Ob-

Význam zkratk

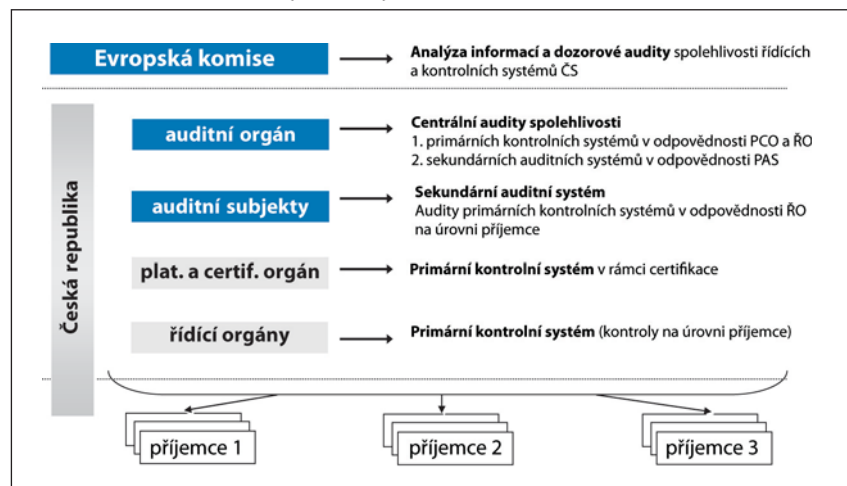
Ao	Auditní orgán
EA	Externí poskytovatelé auditních služeb
EK	Evropská komise
EÚD	Evropský účetní dvůr
FÚ	Finanční útvar
MUS	Metoda výběru dle peněžní jednotky (Monetary Unit Sampling)
MV	Monitorovací výbor
NKÚ	Nejvyšší kontrolní orgán
NOK	Národní orgán pro koordinaci
OLAF	Evropský úřad pro boj proti podvodům
OP	Operační program
PAS	Pověřený auditní systém
PCO	Platební a certifikační orgán (odbor Národního fondu MF)
Př	Příjemce
ŘO	Řídicí orgán
ZS	Zprostředkující orgán

rázek 3 (a související výklad zkratk – viz výše) pouze ilustruje komplexnost vazeb v rámci ŘKS, podrobnější popis těchto vazeb jde opět nad rámec tohoto článku.

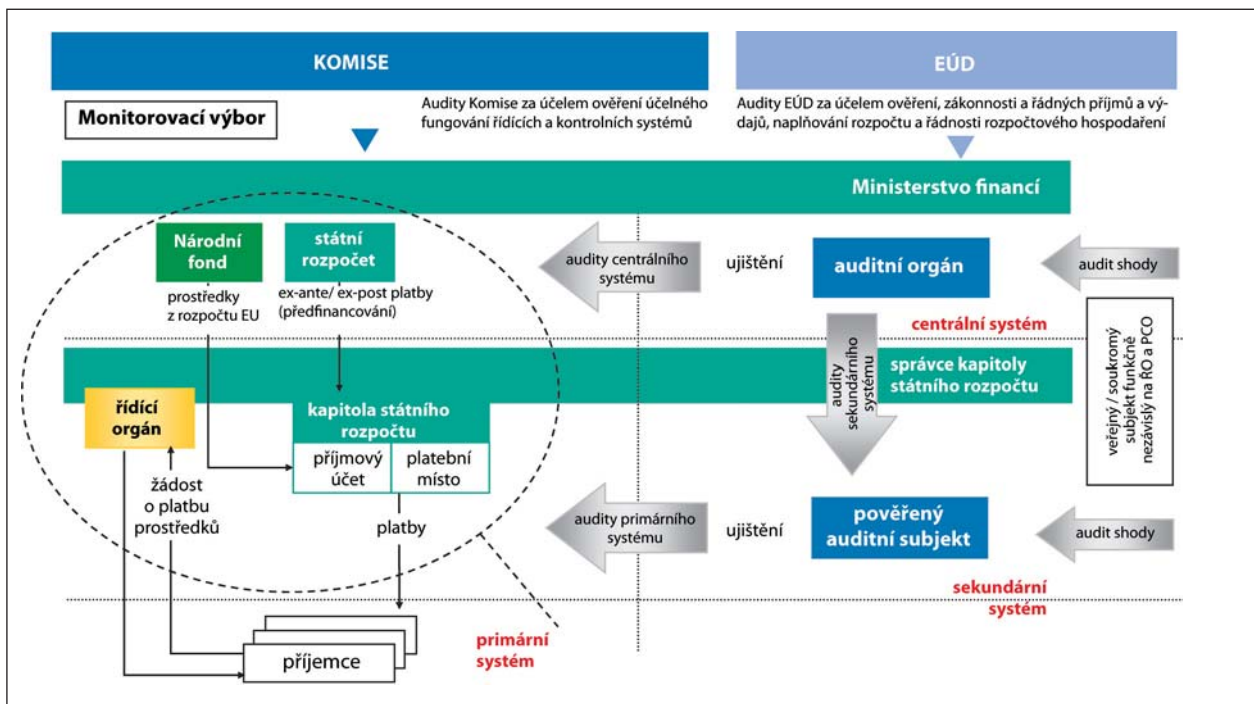
Blízká metodologie

Tlak EÚD na kvalitativní změnu systému ŘKS SF je i poměrně zřetelně promítnut do zcela nového způsobu auditu čerpání prostředků SF. Je zde v podstatě převzata metodologie (externího) finančního auditu, v jejímž rámci je uplatněna logika předběžného zhodnocení a prostředí auditovaného subjektu (tj. zejména ŘKS), jehož výsledek následně ovlivňuje rozsah substantivního testování. Předběžné ohodnocení systému je v legislativě ES představová-

Obr. 1 – Schéma ŘKS (obecně)

Obr. 2 – Schéma ŘKS (detailně)

no tzv. auditem systému (zhodnocení ŘKS daného operačního programu) a substantivní testování pak tzv. auditu operací (audit vybraných projektů u příjemců). Převzetí metodologie finančního auditu jde tak daleko, že přímo aplikovatelná nařízení EK obsahují povinnost používat statistickou metodu výběru vzorku a extrapolaci výsledku auditu vzorku na celou populaci. Převzetí metodologie finančního auditu je z principiálního hlediska správné (kvalita řídicího a kontrolního systému přímo ovlivňuje velikost testovaného vzorku), nicméně její aplikace v nařízeních ES a související metodice Evropské komise je v některých

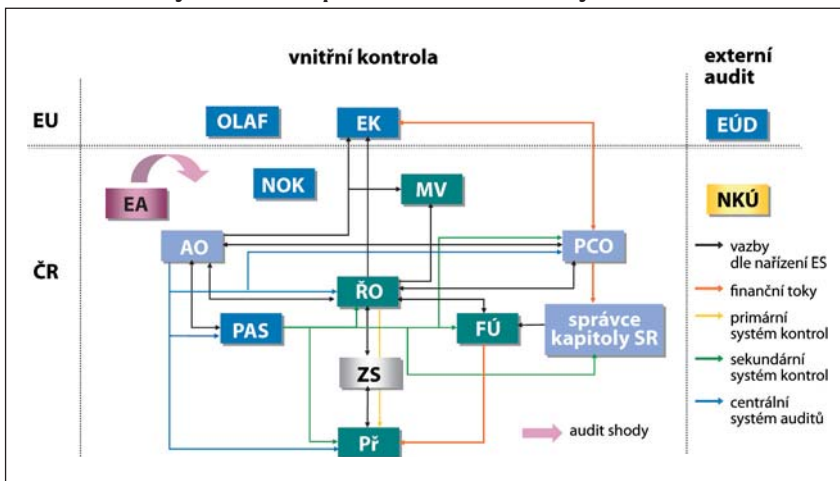
aspektech velmi diskutabilní (např. určení spolehlivosti výběru vzorku při kvalitně nastavených systémech na úrovni pouhých 60 %, popř. stanovení inherentního rizika v oblasti SF na 100 %).

Zvýšení poptávky po externě-auditorských službách

Prvním jasným důvodem pro zvýšení poptávky po externě-auditorských službách je výše alokace v rámci nového období SF, které pro ČR činí ohromnou sumu cca 740 miliard Kč. Stejně jako v minulém období budou existovat projekty, u nichž budou řídicí orgány v rámci konečného vyúčto-

vání požadovat provedení externího auditu projektu (v minulém období např. u jednoho OP to byly projekty s hodnotou vyšší než 2 miliony EUR). Druhým, prozatím poněkud skrytým důvodem je skutečnost, že popsané převzetí metodologie (externího) finančního auditu s sebou přinese výrazný nárůst počtu auditovaných projektů. Zatímco v minulém období byl požadavek na míru auditu stanoven přímo v nařízení ES na úrovni minimálně 5 % výdajů, bude v novém období tato úroveň mnohem vyšší. Domníváme se, že v novém období bude nutno zauditovat (prostřednictvím auditů operací) od 5 % projektů (nikoliv výdajů!) při bezchybně fungujícím systému až po 15 % projektů při nekvalitních systémech. Tento odhad je založený na simulaci výběru vzorku dle metody MUS realizované v rámci projektu *Posílení veřejné finanční kontroly v ČR* (viz rámeček na str. 28). Zejména v prvních letech nelze objektivně očekávat bezchybně fungující systémy OP, což bude znamenat potřebu auditovat kolem 10 % projektů. Pokud hovoříme o potřebě ověřování projektů na místě, nesmíme zapomenout na tzv. primární systém, kde jsou řídicí orgány rovněž povinny v rámci proplácení výdajů kontrolovat nemalé procento projektů přímo na

Obr. 3 – Vazby v rámci implementační struktury

místě (způsobem v podstatě shodným s auditem operací). Z těchto skutečností tedy pravděpodobně vyplyne zvýšená poptávka po auditorských službách, ať již formou cosourcingu (začlenění experta na účetnictví do auditních/kontrolních týmů) nebo formou outsourcingu („na klíč“ prováděné audity/kontroly).

Závěr

Změny v ŘKS SF pro nové období jsou tak významné, že ve svém důsledku v podstatě znamenají celkovou změnu paradigmatu fungování auditu. Evropská unie bude po svých členech vyžadovat lépe a přehledněji nastavené systémy a zvýšenou úroveň auditů (jak kvantitativní, tak kvalitativní). Metodologické nastavení auditu SF se z polohy auditu interního (pro minulé období) bude výraz-

Projekt „Posílení veřejné finanční kontroly v ČR“

Projekt „Posílení veřejné finanční kontroly v ČR“ je společně realizován Ministerstvem financí ČR a společností Ernst & Young. Projekt pokrývá všechny řídicí orgány (vybraná ministerstva a regionální rady) a auditní a certifikační orgán (MF ČR) pro fondy EU, celkem se jedná o 15 subjektů. Do následujících výcvikových programů bude v průběhu osmi měsíců zapojeno přibližně 200 lidí:

- 6 školicích modulů v oblasti řízení rizik, finančního řízení a auditu,
- 3 moduly pro cvičné auditu a kontroly (celkem 10 auditů a kontrol),
- 1 modul pro zpracování Odborného průvodce pro audit a řízení rizik.

něji přesouvat do kombinace auditu interního (zejm. auditu systémů) a auditu externího (zejm. auditu operací). Pro čtenáře Auditora je především důležité, že se s nejvyšší pravděpodobností zvýší poptávka po auditech a kontrolách dotací ze SF, ke kterým bude nutno přistoupit s dobrou znalostí poměrně komplikovaného systému. Čtenáři, kteří by se chtěli o této problematice dozvědět více, mohou navštívit aktuálně zařazené semináře

KA ČR „Audit projektů financovaných z prostředků fondů EU“, které se konají 14. dubna 2008 v Brně a 28. dubna 2008 v Praze.

Mgr. Tomáš Pivoňka, CIA
manažer v divizi poradenství Ernst & Young v ČR

Mgr. Magda Gáberová
konzultantka v divizi poradenství Ernst & Young v ČR

Daňové aspekty podnikání v koncernu

Daňové aspekty podnikání v koncernu je kniha, která na našich pultech a v knihovnách daňových poradců, auditorů, ekonomů a manažerů dosud chyběla. Když se koncem minulého století naše republika otevřela zahraničním investorům, začaly vznikat nové společnosti se zahraniční majetkovou účastí, což sebou přineslo nové vztahy v rámci mezinárodních koncernů. Tehdy jsme si ještě neuvědomovali, jakých rozměrů může dosáhnout problematika poskytovaných úvěrů a půjček, nízké kapitalizace, licenčních poplatků a know-how, cen obvyklých a vztahů mezi podnikatelskými uskupeními vůbec. V poslední době a zejména se vstupem do Evropské unie i u nás nabyly na významu otázky implementace evropských zákonů, směrnic a nařízení. I naše podnikatelské subjekty se dnes musí zabývat otázkami přeshraničních fúzí, transferových cen a dokumentace k převodním cenám.

Tato kniha je první svého druhu, která se komplexně zabývá touto problematikou. Shrnuje obecné právní předpoklady pro podnikatelská

uskupení, pro vztahy mezi ovládajícími a ovládanými společnostmi a uceleně podává přehled o způsobech financování, o problémech, které toto financování přináší a zabývá se jejich účetními a daňovými dopady. Autorem publikace je Ing. Ivan Fučík s kolektivem autorů, daňový

poradce a auditor, který je partnerem významné české poradenské kanceláře. Pan Fučík se dlouhá léta věnuje problematice mezinárodních vztahů a klientům mezinárodních uskupení a je tak odborníkem na svém místě. Literatura k tomuto tématu zatím vycházela poněkud roztržštěně, proto tato publikace bude pro všechny zájemce cennou pomůckou pro orientaci v mezinárodních daňových a účetních vztazích.

Ing. Ladislav Dědeček
partner poradenské kanceláře HLB PROXY

Daňové aspekty podnikání v koncernu

Autor: Ivan Fučík

Počet stran 236

ISBN 978-80-7357-323-2

Cena 330 Kč

Vydalo ASPI, a. s., www.aspi.cz

WE UNDERSTAND YOUR BUSINESS

TACOMA

Znalecký ústav TACOMA

- Oceňování pro účely IFRS
- Fúze a restrukturalizace
- Akvizice a divestice
- Nemovitosti
- Litigace
- Koncernové vztahy
- Cenné papíry
- Kolektivní investování
- Bankovníctví a financování
- Antimonopol a regulace
- Duševní vlastnictví
- Cash flow model
- Transfer pricing
- Studie proveditelnosti
- Insolvency

Váš silný partner v oceňování

Váš kontakt: **Marta Rosová** | Tel.: +420 226 219 000 | E-mail: marta.rosova@tacoma.cz

www.tacoma.cz

Auditorský systém Faust 2.0

Při své práci auditorský systém Faust používám více než rok, mohu tedy zhodnotit funkčnost tohoto systému a poukázat na výhody i nevýhody, které jeho používání přináší.

Faust je nový otevřený auditorský software, jehož autoři přichází každoročně s novým funkčním rozšířením. Osobně oceňuji zejména fakt, že systém je vyvíjen na základě konzultací s auditory na míru menším a středním auditorským firmám. Ačkoliv dosud nevyužívám celou funkčnost softwaru, zejména s ohledem na práci s účetním deníkem klienta v elektronické podobě, jsem přesvědčen, že koncepce produktu jde správnou cestou. Za velmi přínosný považuji modul pro ukládání dokumentace spisu auditora v elektronic-

ké podobě, který nabízí přehledné kategorie umožňující snadnou evidenci dokumentů spisu a uchování většiny dokumentů spisu již pouze v elektronické podobě (např. ve formě naskenovaných dokumentů a v textových či datových souborech). Data tak můžeme mít k dispozici kdykoliv a nejen v kanceláři, protože do systému se lze připojit prostřednictvím šifrovaného připojení sítě internet.

Domnívám se, že dílčí zdokonalení by systém mohl nabídnout v rámci vzorové struktury kategorií auditorského spisu, do níž následně ukládáme veškerou dokumentaci. Nicméně vzhledem ke skutečnosti, že software umožňuje nadefinování individuální struktury spisu pro konkrétní zakázku, jedná se pouze o drobnou připomínku. Rozšíření by zasloužila rovněž část, která slouží k zaznamenávání výsledků provedených testů.

Oproti tomu velký posun nastal v možnosti importu účetních deníků klientů z prakticky všech možných databázových formátů. Osobně jsem začal hojně využívat také funkce, pomocí nichž lze filtrovat a vytipovávat klíčové záznaky účetního deníku. Významnou pomoc přináší nově zařazená část finanční analýzy, která vychází z již uložených dat.

Na základě svých zkušeností a každodenní práce s tímto systémem mohu konstatovat, že Faust, přestože má v některých částech jisté rezervy, dokáže plně uspokojit požadavky na funkční auditorský systém menších a středních auditorských firem. Auditorský systém Faust mohu doporučit k prostudování.

Ing. Miroslav Kodada CSc.
auditor, osv. č. 1111

Co najdete v e-příloze č. 2/2008

Zaujalo nás

Změny zákona o účetnictví v průběhu roku 2007

Zákon o účetnictví byl v roce 2007 několikrát novelizován. Poslední novelizace (jednoduché účetnictví pro občanská sdružení apod.) byla přijata až v samém závěru roku. Článek Pavla Běhounka, jehož přetisk z časopisu Účetnictví najdete v e-příloze, přibližuje jednotlivé novelizace.

Quo vadis výkaznictví pojišťoven

V souvislosti s povinnou aplikací mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) při sestavování konsolidovaných účetních závěrek společnostmi, jejichž cenné papíry jsou veřejně obchodovatelné v rámci EU, bylo třeba upravit i oblast pojistných smluv, která dřívějšími mezinárodními standardy nebyla řešena.

Diskusní materiál na toto téma je v e-příloze č. 2/2008, která je auditorům dostupná v Extranetu na internetových stránkách www.kacr.cz

Zaznamenali jsme

Nemocnice: minus 86 milionů

Se ztrátou 86 milionů Kč skončilo loni hospodaření Karlovarské krajské nemocnice. Nový šéf představenstva Fojtík chce přezkoumat smluvní vztahy s dodavateli. Chyby má odhalit forenzní audit. Auditorské firmy se mohou do výběrového řízení hlásit do konce dubna.

Policie stíhá auditora vimperské nemocnice

Jihočeští kriminalisté stíhají dvaatředesátiletého muže ze Strakonicka, který prováděl audity ve vimperské nemocnici. Auditor podle policie úmy-

slně vystavil nepravdivé zprávy o ověření roční uzávěrky v období 2001 až 2004. Policisté ho obvinili z vystavení nepravdivého potvrzení, řekl ČTK mluvčí jihočeské policie Jiří Matzner.

Češi vedou v zakládání nového typu firem

Evropská společnost, nadnárodní forma obchodních společností známá pod latinským názvem Societas Europaea (SE), získává na oblibě a Česká republika se již stihla zařadit mezi země, které tuto formu podnikání využívají nejvíce.

Novinky pro tuzemské fúze

Další článek v e-příloze, přetisk z časopisu Ekonom, se zabývá tím, co je rozhodný den fúze, rozdělení nebo převod jmění na společníka. **-av-**

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Auditoři střeží tajemství Oscarů již 74 let

Již 74 let spolupracuje americká Pricewaterhouse Coopers LPP s Hollywoodem při sčítání hlasovacích lístků určených pro vyhlášení filmových Oscarů. Stejně jako v předchozích letech, i letos mají tento proces na starosti Brad Oltmanns a Rick Rosas. Jsou to jediní dva lidé na světě, kteří znají vítěze před živým televizním vysíláním společnosti ABC. Prezident Americké filmové akademie Sid Ganis v této souvislosti prohlásil, že partneři PwC zaručují důvěryhodné výsledky a stoprocentní bezpečnost celého volebního procesu.

Kontrola hlasovacích lístků pro vyhlášení filmových Oscarů je prestižní záležitostí. Během 74 let, kdy tuto činnost zajišťuje PricewaterhouseCoopers LPP, ji fakticky mělo na starosti jen 12 auditorů. Stejně jako dřív, i letos se hlasovací lístky počítají a ověřují ručně.

PwC zajišťuje celý volební proces. Pokud jde o letošní Oscary, již koncem prosince se vybraným respondentům rozeslalo přibližně 6000 nominačních hlasovacích lístků. Ti je museli vrátit vyplněné do 12. ledna. O deset dnů později předalo PwC zástupcům akademie výsledky nominace ke zveřejnění a koncem ledna byli respondenti osloveni znovu – tentokrát s finálními hlasovacími lístky. Ty partneři PwC obdrží až 19. 2., tedy pět dnů před slavnostním vyhlášením.

Obálky s finálními výsledky kdysi předávali partneři PwC přímo před televizními kamerami během slavnostního večera, dnes je předávají protagonistům v zákulisí, těsně před vstupem na jeviště.

Proces vyhodnocování nominací je poměrně složitý. Respondenti totiž na tu či onu cenu navrhují hned ně-

kolik kandidátů a při zpracování lístků se využívají prvky tzv. preferenčního hlasování. Určení vítězů v rámci finálního hlasování je jednodušší – zde rozhodují pouze počty hlasů. Nicméně – když vezmeme v úvahu, kolik kategorií dnes vyhlášení Oscarů zahrnuje, je to pořádná porce práce.

Partneři Brad Oltmanns a Rick Rosas, kteří působí v pobočce PricewaterhouseCoopers v Los Angeles, by na to sami nestačili, a tak mají k dispozici tým prověřených zaměstnanců. Z bezpečnostních důvodů všichni pracují na utajeném místě. Není divu – novináři nikdy nespí a snaží se dostat k výsledkům ještě před slavnostním vyhlášením Oscarů. V uplynulých 73 letech se jim to nepodařilo

-jd-

Několik zajímavých čísel

430 000 – zhruba tolik hlasovacích lístků vyhodnocovali partneři PwC v uplynulých 73 letech,

2497 – počet „vítězných obálek“ které předali zástupci PwC během slavnostního vyhlášení Oscarů od roku 1941, kdy byl zaveden „obálkový systém“,

1700 – přibližný počet hodin, který potřebuje tým PwC k ověření a spočítání hlasovacích lístků, 55 – počet let, kdy partneři PwC předávali obálky přímo před televizními kamerami na jevišti.

THE WORLD BANK

Světová banka ocenila české partnery projektu Doing Business

Celkem 19 odborníků působících v České republice obdrželo v polovině ledna cenu za spolupráci na projektu Doing Business, kterou uděluje Světová banka (SB) a organizace IFC (International Finance Corporation).

Ocenění Světové banky a organizace IFC za spolupráci na projektu Doing Business převzal Steve Booth, vedoucí partner PricewaterhouseCoopers ČR, z rukou Jany Matesové, která se na projektu dlouhodobě podílí.

Vedle dvou českých právníků, Jiřího Černého a Ludvíka Vrány, kteří spolupracují na projektu od jeho počátku, a dalších právních a poradenských společností, získala ocenění i společnost PricewaterhouseCoopers.

Publikace Doing Business, kterou každoročně vydávají Světová banka a IFC, srovnává, jak právní prostředí různých států celého světa ovlivňuje podnikání v těchto zemích. Na její přípravě se bez nároku na honorář podílí více než 5000 poradců, právníků, účetních, úředníků a akademiků ze všech sledovaných zemí, kteří zjišťují potřebné údaje, poskytují metodickou podporu a kontrolují výstupy. V ČR takto spolupracuje třicet osob. Seznam spolupracovníků, jakož i výstupy a metodologie projektu jsou k dispozici na adrese www.doingbusiness.org. Od roku 2003, kdy bylo vydávání publikace Doing Business zahájeno, podnítily její výsledky více než 113 reforem po celém světě. Celosvětovým partnerem daňové části projektu je společnost PricewaterhouseCoopers. SB, IFC a PricewaterhouseCoopers navíc od roku 2006 společně publikují analýzu Paying Taxes, která srovnává daňové systémy 178 zemí světa.

-jd-

Jaké mají čeští vysokoškoláci představy o zaměstnání?

Co požadují čeští studenti od budoucích zaměstnavatelů a podle čeho volí firmu, v níž si chtějí vybudovat kariéru? Je pro mladé lidi důležitější možnost profesního růstu, nebo dostatek benefitů a velký plat? Chtějí radši firemní automobil, nebo příjemné pracovní prostředí? Těmito otázkami se zabýval rozsáhlý výzkum společnosti KPMG ČR mezi vysokoškoláky s ekonomickým zaměřením. Výsledky výzkumu byly zveřejněny počátkem února.

Milí kolegové a možnost v praxi si před nástupem do práce vyzkoušet běžný pracovní den zaměstnance. To jsou významná kritéria, k nimž čeští studenti přihlížejí při výběru budoucího povolání. Studenti je vidí raději, než benefity, nebo rozumně dlouhou pracovní dobu.

- **Zajímavá náplň práce a přátelský kolektiv** jsou jedny z hlavních kritérií, podle nichž si čeští vysokoškoláci hledají po promoci zaměstnání. Čím jsou vysokoškoláci blíže rozhodování o budoucím zaměstnavateli, tím větší váhu pro ně tato dvě kritéria mají.
- Náplň své práce řeší mnoho mladých lidí už během studia. Výzkum společnosti KPMG Česká republika ukázal, že studenti se potřebují ještě před promocí zorientovat mezi firmami na trhu a hlavně přesně specifikovat obor, v němž chtějí svoji kariéru budovat. Mnozí zaměstnavatelé proto umožňují studentům navštívit jednotlivá oddělení a popovídat si s odborníky.

„Už pátým rokem pořádáme pro studenty odborné workshopy. Naši manažeři se zájemcům, kteří přijdou k nám do firmy, celý den věnují a snaží se jim co nejvíce přiblížit část agendy ze své každodenní činnosti. Studenti tak mohou strávit pracovní den s auditory, daňovými odborníky, finančními poradci a jinými specialisty a snáze tak pochopit rozdíly mezi zdánlivě podobnými profesemi,“ vysvětluje Pavel Závitkovský, partner KPMG.

- Průzkum KPMG Česká republika se zabýval také tím, kdy vysokoškoláci začínají sbírat pracovní zkušenosti. Dvě třetiny studentů druhých až pátých ročníků si při studiu na vysoké škole přivydělávají. Motivací jsou většinou **peníze**. Každý dvacátý vysokoškolák naopak přiznává, že prací při studiu pouze vyplňuje volný čas nebo se snaží vyhovět rodičům. Mezi studenty, kteří hledají již při škole uplatnění v oboru, jsou oblíbené také odborné stáže.
- Zajímavou výpověď jsou také představy studentů, co mohou a chtějí svému budoucímu zaměstnavateli nabídnout. Čtvrtina ochotně poskytne své zkušenosti, znalosti a schopnosti. Necelých deset procent pak spolehlivost a svědomitost. „Jen každý čtrnáctý vysokoškolák tvrdí, že je ochotný se v zaměstnání učit. Stejný počet jich svým šéfům nabízí loajalitu a obětavost,“ dodává Pavel Závitkovský. Najdou se dokonce dvě procenta mladých lidí, kteří jsou svému zaměstnavateli ochotni nabídnout všechno. Opačný extrém, tedy nic, volí tři procenta studentů.
- Na oplátku počítá mnoho studentů s bohatými **benefity**. Nejedno z dotazovaných zmiňoval služební auto, mobilní telefon a příspěvek na stravování. Mladí lidé přistupují k benefitům a bonusům často jako k samozřejmosti. „Díky nadprůměrnému platovému ohodnocení absolventů, kteří k nám nastupují, se s průměrnými nároky na benefity nesetkáváme. Naopak uchazeči jsou často příjemně překvapeni množstvím jazykových kurzů a dalších školení, která poskytujeme,“ dodává Pavel Závitkovský.

Výzkumu se zúčastnilo více než 550 studentů těchto vysokých škol: Vysoká škola ekonomická v Praze, Česká zemědělská univerzita, Univerzita Karlova, Masarykova univerzita v Brně, Vysoké učení technické v Brně, Mendlova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Technická univerzita Liberec a Technická univerzita Ostrava. **-rr-**

Zemřel auditor číslo jedna

Karel Šveda

V lednu 2008 zemřel ve věku 85 let pan Ing. Karel Šveda, auditor s číslem osvědčení 1. Pan Šveda byl do posledního okamžiku zvědavým členem komory, aktivním auditorem přestal být přibližně před rokem, kdy postupující nemoc a s ní spojená zdravotní omezení mu znemožnila se na práci auditora přímo podílet. Pan Šveda není jediným, který opustil řa-

dy auditorů navždy, avšak skutečnost, že byl prvním českým auditorem v naší novodobé historii, činí z jeho odchodu právě v roce, kdy se komora chystá oslavit 15 let své existence, určitý symbol předávání žezla naší profesí. Vzpomeňme proto na všechny své bývalé kolegy, kteří se o naši profesi zasloužili a důvěřujeme, že další a další přicházející auditoři, jejichž číslo osvědčení je již dlouho čtyřmístné, dovedou naši profesi na úroveň, na kterou by „otcové zakladatelé“ byli hrdí. **Marie Kučerová**

AUDITOR

AUDITOR, číslo 2, 2008, ročník XV, povolení MK ČR 6934, ISSN 1210-9096. **Vydává:** Komora auditorů České republiky, IČ 70901473. **Redakční rada:** předsedkyně prof. Ing. Libuše Müllerová, CSc., členové Ing. Eva Fišerová, Ing. Marie Kučerová, Ing. Pavel Kulhavý, doc. Ing. Ladislav Mejzlík, Ph.D., Ing. Eva Rokosová, Alena Valešová. **Redaktor:** Jaromír Dočkal, tel.: 251 511 167, e-mail: dockal@ddpress.cz **Adresa redakce:** Komora auditorů České republiky, Opletalova 55, 110 00 Praha 1, tel.: 224 212 670, 224 222 178, fax: 224 211 905, e-mail: kacr@kacr.cz. **Příjem inzerce, sazba, distribuce:** Infomedia, spol. s r.o., Hráského 15, 148 00 Praha 4, tel.: 271 911 131, fax: 271 911 128, e-mail: infomedia@infomedia.cz. **Tisk:** Wendy, s.r.o., Mělník, tel.: 315 625 115. **Cena:** 95 Kč (pro členy KA ČR zdarma). Vychází 10x ročně. Toto číslo vyšlo **27. 2. 2008**. © KA ČR. Všechna práva vyhrazena. Foto na titulní straně: Daimler

